

FAUSKE KOMMUNE

SAKSPAPIR

	JournalpostID: 11/3434	
	Arkiv sakID.: 11/810	Saksbehandler: Kontrollutvalget
Sluttbehandlede vedtaksinstans: Kommunestyre		
Sak nr.: 022/11	KOMMUNESTYRE	Dato: 14.04.2011

SÆRUTSKRIFT FRA KONTROLLUTVALGET SAK 02/11 - RAPPORT FRA REVISOR: RESSURSBRUK I FAUSKESKOLENE

- Vedlegg:
1. Særutskrift Fauske kontrollutvalgs sak 02/11
 2. Saksutredning sak 02/11
 3. Rapport – Ressursbruk i Fauske-skolene

Sammendrag:

Det vises til kontrollutvalgets sak 02/11.

INNSTILLING :

1. Rapport fra Salten kommunerevisjon IKS: Ressursbruk i Fauskeskolene, er lagt frem for kommunestyret. Rapporten tas til etterretning.
2. Kommunestyret ber rådmannen merke seg rapportens innhold og revisors anbefalinger.
3. Kommunestyret viser til Opplæringslovas § 13-10, og bestemmelser der om fremleggelse av årlig rapport om tilstanden i grunnskoleopplæringa. Det må fremlegges en slik rapport for kommunestyret.

Per Gunnar Pedersen
rådmann

SAKSPROTOKOLL – KONTROLLUTVALGET I FAUSKE

Saksbehandler: Lars Hansen

Fauske kommune	
ORD	Saksbeh. KON
31/3-11	
Klassering	
J. ID 11/3322	S. ID 11/810

Saksgang

Kontrollutvalget i Fauske 28.03.2011 02/11

02/11 Rapport fra revisor: Ressursbruk i Fauskeskolene

Forslag til vedtak (innstilling til kommunestyret):

1. Rapport fra Salten kommunerevisjon IKS: Ressursbruk i Fauskeskolene, er lagt frem for kommunestyret. Rapporten tas til etterretning.
2. Kommunestyret ber rådmannen merke seg rapportens innhold og revisors anbefalinger.

Omforent forslag til vedtak (innstilling til kommunestyret):

1. Rapport fra Salten kommunerevisjon IKS: Ressursbruk i Fauskeskolene, er lagt frem for kommunestyret. Rapporten tas til etterretning.
2. Kommunestyret ber rådmannen merke seg rapportens innhold og revisors anbefalinger.
3. Kommunestyret viser til Opplæringslovas § 13-10, og bestemmelser der om fremleggelse av årlig rapport om tilstanden i grunnskoleopplæringa. Det må fremlegges en slik rapport for kommunestyret.

Votering:

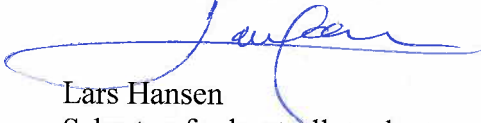
Omforent forslag ble enstemmig vedtatt.

Vedtak (innstilling til kommunestyret):

1. Rapport fra Salten kommunerevisjon IKS: Ressursbruk i Fauskeskolene, er lagt frem for kommunestyret. Rapporten tas til etterretning.
2. Kommunestyret ber rådmannen merke seg rapportens innhold og revisors anbefalinger.
3. Kommunestyret viser til Opplæringslovas § 13-10, og bestemmelser der om fremleggelse av årlig rapport om tilstanden i grunnskoleopplæringa. Det må fremlegges en slik rapport for kommunestyret.

Rett utskrift:

Dato: 30. mars 2011

Lars Hansen
Sekretær for kontrollutvalget

Saksprotokoll sendt: Fauske kommune, kommunestyret

SAK 02/11

Rapport fra revisor: Ressursbruk i Fauskeskolene

Saksgang:
Kontrollutvalget

Møtedato:
28.03.2011

Vedlegg:

- Salten kommunerevisjon IKS 7.3.2011: Rapport Ressursbruk i Fauskeskolene

Bakgrunn for saken:

Ressursbruk og kvalitet i Fauske-skolene, var prioritert som nummer 2 i kommunens plan for forvaltningsrevisjon (kommunestyrets sak 164/08). På denne bakgrunn bestilte kontrollutvalget i sak 05/10 gjennomføring av et forvaltningsrevisjonsprosjekt på området.

Det foreligger nå en rapport fra revisor som ikke er en forvaltningsrevisjon (systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets eller fylkestingets vedtak og forutsetninger, jfr. kommunelovens § 77 nr 4). I rapportens kapittel 3 fremkommer at rapporten er en sammenlignende studie. Skulle undersøkelsen ha hatt benevnelsen "forvaltningsrevisjon" måtte det ha foreligget et revisjonskriterium (krav og forventinger som kan stilles til den funksjon/aktivitet som undersøkes av revisjonen).

Formålet med prosjektet har vært å kartlegge og belyse ressursinnsatsen i grunnskolene i Fauske, samt forsøke å finne ut av hva som påvirker eventuelle ulikheter i ressursbruken mellom skoler innad i kommunen. Det er i tillegg gjennomført en sammenligning av ressursbruk, over et gitt tidsrom, med andre sammenlignbare kommuner.

Følgende problemstillinger er undersøkt:

1. Hvordan er ressursbruken til opplæring i grunnskolene i Fauske kommune? Er ressursbruken på nivå med andre kommuner innen samme KOSTRA – gruppe og på hvilken måte kan ulik ressursbruk forklares?
2. Er det variasjoner i nivået av ressursbruk mellom skolene i kommunen?

Undersøkelsen er gjennomført ved innsamling av statistikk (KOSTRA- og GIS-rapportering), samt intervjuer med skolefaglig rådgiver og 3 av rektorene (Vestmyra, Finneid og Kosmo).

Funn og vurderinger Problemstilling 1: Hvordan er ressursbruken til opplæring i grunnskolene i Fauske kommune? Er ressursbruken på nivå med andre kommuner innen samme KOSTRA – gruppe og på hvilken måte kan ulik ressursbruk forklares?

- **Funn:** Kommunens ressursbruk er sammenlignet med KOSTRA gruppe 8, som kommunen er en del av. Tallmaterialet er fra perioden 2006-2009. **Prioritering:** 1. Kommunen har i perioden hatt et lavere nivå på driftsutgifter til grunnskolen enn sammenligningsgruppen, med en differanse på opp til 3,5 %. Rektor Vestmyra kommenterer at den "antatt dyrere skolestrukturen man har i kommunen med flere små skoler, ikke gjenspeiles i denne figuren" 2. Kommunen har svært mye høyere driftsutgifter til skolefritidsordning per innbygger enn sammenligningsgruppen. 3. Brutto investeringsutgifter til grunnskoleopplæring per innbygger har vært på nivå med eller litt under snittet i perioden. **Dekningsgrader:** 4. Andel elever som får spesialundervisning i prosent viser høyere tall for Fauske enn sammenligningsgruppen og snittet i Nordland. Forskjellen har jevnet seg noe ut over tid. 5. Timer spesialundervisning i prosent av antall lærertimer totalt, viser at det relative nivået på timer til spesialundervisning økte sterkt fra 2006 og har siden vært på et høyt nivå. 6. Andel elever som får skoleskyss økte sterkt fra 2006 til 2007, deretter en svakere økning per år. 7. Andel innbyggere 6-9 år i SFO viser en dekning på nivå med sammenligningsgruppa. **Produktivit:** 8. Korrigerte brutto driftsutgifter til grunnskole, kroner per elev, har vært økende i perioden. Kommunens kostnader har i perioden vært høyere enn sammenligningsgruppa – i 2009 nesten 12 % over. Skolefaglig rådgiver peker på en del forhold som bidrar til at kommunen har høye driftsutgifter per elev, bl.a høyt nivå på spesialundervisning, tradisjon i Fauske-skolen med dobbeldekning av lærere på ungdomstrinnet, kostbar skolestruktur. 9. Lønnsutgifter til grunnskole per elev er noe høyere i Fauske enn sammenligningsgruppa – i 2009 13,5 % over. 10. Driftsutgifter til inventar og utstyr i kroner per elev viser et betydelig lavere nivå i Fauske, enn sammenligningsgruppa. 11. Driftsutgifter til undervisningsmaterieell kroner per elev er noe lavere enn sammenligningsgruppa. 12. Leie av lokaler og grunn kroner per elev viser en sterk økning i leiekostnader i 2009, og betydelig høyere tall enn sammenligningsgruppa. Bruk av ny svømmehall og mer bruk av Fauske idrettshall kan forklare økningen. 13. Driftsutgifter til skoleskyss kroner per elev har vært økende i Fauske i perioden, mens den har gått ned i sammenligningsgruppa. **Utdypende tjenesteindikatorer:** 14. Elever per kommunal skole viser noe lavere elevtall per skole for Fauskes del. 15 Elever per årsverk viser en høyere ressursinnsats i Fauske enn nivået for sammenligningsgruppa. 17. Gjennomsnittlig gruppestørrelse, 1. til 7. årstrinn viser en noe mindre gruppestørrelse i Fauske enn sammenligningsgruppa. 18. Gjennomsnittlig gruppestørrelse, 8. til 10. årstrinn viser mindre gruppestørrelse i Fauske, samt et markant fall i 2009. 19. Antall elever per datamaskin viser en forbedring i perioden, men at Fauske har lavere dekning.
- **Revisors vurdering: Prioritering:** Kommunen har hatt relativt høye driftsutgifter per elev. Revisor mener dette henger sammen med at kommuner i landsdelen får høyere tilskudd fra staten, og at skolesektoren dermed kan finansieres med en lavere andel av kommunens totale driftsutgifter. Andel elever i skolepliktig alder er på nivå med

KOSTRA-gruppe 8, og bidrar dermed ikke til å forklare forskjellene.

Dekningsgrader: Sammenlignet med KOSTRA-gruppe 8 har Fauske en betydelig høyere andel elever som har fått spesialundervisning. Dette har jevnet seg noe ut i perioden frem til 2009 ved at snittet i gruppen har hatt en sterk økning frem mot dette året. Ut fra tilbakemeldinger fra de intervjuede, kan økningen og det høye nivået henge sammen med økt kompetanse til å avdekke behov, men også et ønske fra den enkelte skole om å utløse flere ressurser. **Produktivitet:** Fauske kommune har hatt høyere nivå på, og økning av driftsutgifter enn snittet for KOSTRA-gruppe 8. Lønnsutgifter per elev er 13,5% høyere i Fauske enn snittet for gruppa for året 2009. Revisor mener dette henger sammen med strukturelle faktorer og tradisjoner i Fauske-skolen. Når det gjelder inventar og utstyr så er nivået i Fauske kommune "svært mye lavere" enn sammenligningsgruppa. **Utdypende tjenesteindikatorer:** Fauske har en litt mindre skolestørrelse, og en høyere årsverkinnsats enn gjennomsnittet i KOSTRA-gruppen. Både barne- og ungdomstrinnet har over tid hatt en lavere gruppestørrelse enn sammenligningsgruppa. Gruppestørrelse for ungdomstrinnet falt markant i 2009, slik at kommunen har en klart mindre gruppestørrelse enn sammenligningsgruppa.

Funn og vurderinger Problemstilling 2: Er det variasjoner i nivået av ressursbruk mellom skolene i kommunen?

- **Funn: Ressursfordeling:** Elevtallet i kommunen sank med 76 elever fra 2006-2009, en nedgang på 6%.

Skole	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Erikstad	165	168	169	162	163	165
Finneid	144	158	155	153	150	158
Hauan	97	82	87	81	71	95
Kosmo	21	16	18	17	17	14
Sulitjelma	108	108	97	93	88	75
Valnesfjord	188	190	183	190	197	189
Vestmyra	314	314	322	534	539	493
avd FS	245	252	234			
Totalt	1282	1288	1265	1230	1225	1189

Det er store forskjeller mellom de ulike skolene i antall årsverk per elev – både innbyrdes mellom barneskoler, og mellom barne- og ungdomsskoler. Ut fra forbruk av årsverk er Finneid og Erikstad klart mest effektive (høyere antall elever per årsverk) Den største skolen, Vestmyra, er blant skolene med lavest elevtall per ansatt. Rektor Vestmyra uttaler bl.a at skolen har en god del ressurskrevende barn, samt undervisningen for Røvika ungdomssenter. Videre uttaler han at bildet personalet har er et annet enn tallene viser. Skolefaglig rådgiver forklarer tallene for Vestmyra med en tradisjon for at det på ungdomstrinnet har vært to lærere per klasse. Videre at sjansen for elever med "helsemessige avvik er større der enn i ytterkantene", og at skolen er vertsskole for Røvika. Revisor peker på at Vestmyras tall for elever per årsverk for 2009 viser dobbeltdekningen, og at bemanningen på ungdomstrinnet er styrket på bekostning av barnetrinnet.

Et annet funn revisor viser til er at en skole med 165 elever har samme lederressurs som en skole med 14 elever. Antall datamaskiner per elev har et jevnt nivå, med unntak av Hauan som har 2-3 ganger så mange elever per maskin som andre.

Ressursfordelingsprosessen: Ut fra tilbakemeldinger fra skolelederne ser det ut til at det gjennomføres prosesser i forbindelse med skolenes budsjett, og det er mulighet for medvirkning og innspill. En av rektorene (Vestmyra) er kritisk til hvordan fordelingen av ressurser foregår, bl.a ut fra at ressursfordelingen driver spesialundervisningen oppover.

- **Revisors vurdering: Ressursfordeling:** Det er betydelige forskjeller mellom skolene når det gjelder personellressurser. Det er som ventet høyt årsverkbruk i de to minste skolene. En skole med 14 elever og en annen med 165 elever har like stor pedagogiske / administrativ lederressurs, og dette bidrar i noen grad til å forklare effektivitetsforskjeller mellom skoler. Revisor opplyser at det i forhold til de spesielle utfordringene ved Vestmyra, så har de ikke gått nærmere inn i detaljene for å vurdere dette. Revisor sier likevel at forventningen bør i utgangspunktet være en klar stordriftsfordel for en skole på denne størrelsen. Ungdomstrinnet har relativt høy ressursbruk. **Ressursfordelingsprosessen:** Kommunen har en praksis som legger opp til innspill fra skolelederne i budsjettprosessen. Revisor viser til en oppfatning fra en av rektorene (Vestmyra) om at det i budsjettprosessen har blitt om å få flest mulig inn på særskilte vilkår. Etter revisors mening bidrar funn av det store omfanget på spesialundervisning til å understøtte denne oppfatningen.

Revisors konklusjon og anbefaling:

Revisor konkluderer som vist under "Revisors vurderinger" over, og har som anbefaling at *"det kan være grunn til å nærmere på brukeren av spesialundervisning i kommunen. Andel elever med spesialundervisning er betydelig høyere enn i sammenligningsgruppa."*

Rådmannens uttalelse

Jfr. forskrift om revisjon skal administrasjonssjefen gis anledning til å gi uttrykk for sitt syn på de forhold som fremkommer av rapporten. Rådmannens uttalelse ligger ved som eget vedlegg til rapporten, og følger den videre behandlingen.

Vurdering:

Salten kommunerevisjon IKS har gjennomført en undersøkelse av de problemstillingene som lå til grunn i prosjektplan og kontrollutvalgets bestilling. På tidspunktet for bestilling var det lagt til grunn at undersøkelsene skulle gjennomføres som en forvaltningsrevisjon. Manglende revisjonskriterier medførte at undersøkelsen likevel ikke kan betegnes som forvaltningsrevisjon.

Konkrete problemstillinger er belyst, og revisjonen har gitt anbefalinger. Anbefalingene er ikke konkrete i forhold til forslag til forbedringer, men peker på områder der kommunen kan ha grunn til å ha oppmerksomhet mot.

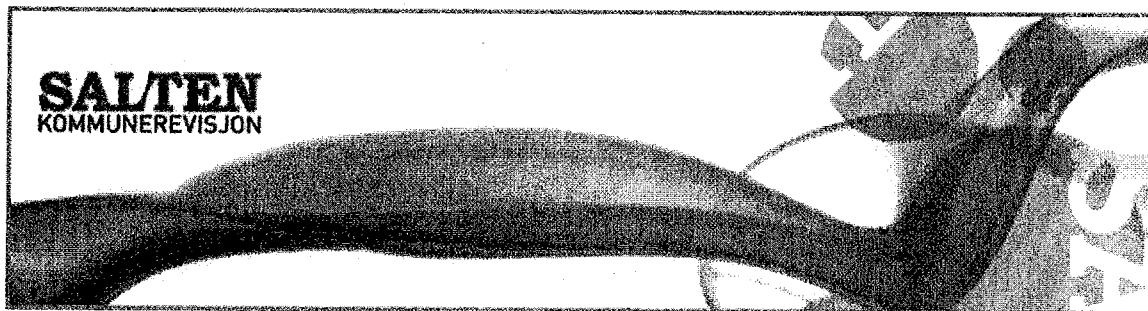
Forslag til vedtak (innstilling til kommunestyret):

1. Rapport fra Salten kommunerevisjon IKS: Ressursbruk i Fauskeskolene, er lagt frem for kommunestyret. Rapporten tas til etterretning.
2. Kommunestyret ber rådmannen merke seg rapportens innhold og revisors anbefalinger.

Inndyr 21. mars 2011

Lars Hansen
Sekretær for kontrollutvalget

SKU
08.03.11
JWR 11/13
ARK 41.
6.1

Rapport

***Ressursbruk ved
Fauske-skolene***

Fauske kommune

FORORD

Kontrollutvalget i Fauske kommune vedtok i plan for forvaltningsrevisjon 2008-2011, å gjennomføre en undersøkelse av ressursbruk og måloppnåelse i skolene. Bestillingen ble gjort ved vedtak i kontrollutvalget 29.01.2010. Denne rapporten oppsummerer resultatene fra undersøkelsen. Ansvarlig for gjennomføring av undersøkelsen har vært forvaltningsrevisor Svein Erik Moholt.

Rapporten er ikke en forvaltningsrevisjon, men en sammenlignende undersøkelse (benchmarking) mellom skoler internt i Fauske, og mellom Fauske og KOSTRA-gruppen som kommunen tilhører. Årsaken til at det ikke er en forvaltningsrevisjon, er at det ikke foreligger et revisjonskriterium som kan legges til grunn.

Bodø, den 7.3.2011.

Svein Erik Moholt
ansvarlig forvaltningsrevisor

Innhold:

0. SAMMENDRAG.....	4
1. INNLEDNING.....	6
2. FORMÅL, PROBLEMSTILLING OG AVGRENSNINGER.....	6
2.1 Formål	6
2.2 Problemstilling	6
2.3 Avgrensning	7
3. METODE OG GJENNOMFØRING.....	7
4. FAKTA OG VURDERINGER	8
4.1 Hvordan er ressursbruken til opplæring i grunnskolene i Fauske kommune? Er ressursbruken på nivå med andre kommuner innen samme KOSTRA – gruppe og på hvilken måte kan ulik ressursbruk forklares?	8
4.1.1 Fakta.....	8
4.1.2 Vurdering.....	19
4.2 Er det variasjoner i nivået på ressursbruk mellom skolene i kommunen?.....	21
4.2.1 Fakta.....	21
4.2.2 Vurdering.....	24
5. KONKLUSJON	25
6. ANBEFALING.....	28
7. RÅDMANNENS KOMMENTAR.....	29
Vedlegg 1 – Rådmannens kommentar.....	30
Vedlegg 2 – Forklaring av figurer	33

0. SAMMENDRAG

Salten kommunerevisjon IKS har i denne undersøkelsen hatt som formål å kartlegge og belyse ressursinnsatsen i grunnskolen i Fauske kommune sammenlignet med andre kommuner. I tillegg har det vært sett på ressursfordelingen mellom kommunens skoler.

Innsamlingen av data baserer seg på intervju med skolefaglig rådgiver og tre rektorer. I tillegg er det samlet inn statistisk materiale fra KOSTRA og Grunnskolens informasjonssystem (GIS).

Undersøkelsen har følgende problemstillinger og funn:

1. Hvordan er ressursbruken til opplæring i grunnskolene i Fauske kommune? Er ressursbruken på nivå med andre kommuner innen samme KOSTRA – gruppe og på hvilken måte kan ulik ressursbruk forklares?

Materialet (fig 1) viser at i Fauske kommune har andelen på driftsutgifter til grunnskole, vært noe lavere enn snittet i KOSTRA-gruppa (opptil 3,5% mindre). Andelen både for kommunen og gruppa har vært nokså stabil i perioden. Samtidig viser materialet ellers at kommunen har hatt relativt høye driftsutgifter per elev. Etter revisjonens oppfatning henger dette sammen med at kommuner i landsdelen får høyere tilskudd fra staten. Skolesektoren kan finansieres med en lavere andel av totale driftsutgifter.

Når det gjelder andel elever med spesialundervisning har kommunen i perioden hatt en betydelig høyere andel elever som har fått spesialundervisning. Dette har jevnet seg noe ut ved at nivået i sammenligningsgruppa har økt relativt sterkt frem mot 2009. Selv om andelen elever med spesialundervisning i Fauske var svært mye høyere, var likevel andelen av timer til spesialundervisning totalt, på nivå med sammenligningsgruppa i 2006. Fra 2007 økte andelen spesialundervisningstimer sterkt.

Som vist til av informantene, er det grunn til å tro at økningen i, og det høye nivået for spesialundervisning i Fauske, både kan henge sammen med en økt kompetanse til å avdekke behov, men også et ønske fra den enkelte skole om å utløse flere ressurser.

I forhold til variablene brutto driftsutgifter til grunnskole per elev (fig 8) og lønnsutgifter til grunnskole per elev (fig 9), fremgår det at Fauske kommune har hatt høyere nivå og økning av driftsutgifter enn snittet for sammenligningsgruppa i perioden. I 2009 lå lønnsutgiftene per elev 13,5% høyere enn snittet for gruppa. Etter revisjonens oppfatning henger dette sammen med en del strukturelle faktorer og tradisjoner i Fauske-skolen, som vist til i faktadelen.

Når det gjelder driftsutgifter til inventar og utstyr viser materialet at Fauske kommune har hatt et svært mye lavere nivå enn snittet i sammenligningsgruppa. I forhold til driftsutgifter til undervisningsmateriell har kommunen hatt et noe lavere nivå enn gruppa.

Materialet kan sies å gi et litt paradoksalt inntrykk ved at grunnskolen i Fauske sin andel av kommunens driftsutgifter, har et relativt lavt nivå, samtidig som kommunen har høyere utgifter per elev enn sammenligningsgruppa.

Totalinntrykket er at kommunen har noe høyere driftsutgifter per elev enn sammenligningsgruppa. Materialet viser at dette har sammenheng med skolestruktur, gruppestørrelser og lærertetthet.

2. Er det variasjoner i nivået på ressursbruk mellom skolene i kommunen?

Ressursfordeling

Materialet viser at det er betydelige forskjeller i ressursbruk i forhold til personellressurser mellom skolene i Fauske. Som ventet har spesielt de to minste enhetene høyt årsverkbruk per elev. I den undersøkte perioden har det for de tre barne- og ungdomsskolene samt en av barneskolene vært en økning i årsverkforbruk per elev. For tre av barneskolene har nivået vært stabilt. For Sulitjelma skole har økningen i årsverkforbruk sammenheng med at elevtallet er redusert med nesten en fjerdedel i perioden (2006-2009).

Som rektor ved Vestmyra skole gir uttrykk for, har skolen en del spesielle utfordringer som bidrar til å øke forbruket av personellressurser. I utgangspunktet burde man etter revisjonens oppfatning kunne forvente en viss stordriftsfordel for en skole på Vestmyra sin størrelse. Revisjonen har ikke gått nærmere inn i detaljene i forhold til å vurdere om nivået på ressursbruken samsvarer med de spesielle utfordringene ved skolen.

Ressursfordelingsprosessen

Etter revisjonens oppfatning har kommunen en praksis som legger opp til og gir mulighet for dialog og innspill fra skolelederne i budsjettprosessen. Rektorene revisjonen har snakket med gir uttrykk for det. Skolefaglig rådgiver understreker også at det gjennomføres prosesser på den enkelte skole, med involvering av de plasstillitsvalgte.

Rektor ved Vestmyra skole viser til signaler fra rådmannen om at løsninger skal finnes innenfor den ordinære rammen, men at det likevel har "blitt litt om å få flest mulig inn på særskilte vikår". Etter revisjonens oppfatning kan det store omfanget av spesialundervisning i Fauske kommune (som vist til i problemstilling 1) bidra til å understøtte denne oppfatningen.

Anbefalingen i rapporten er å se nærmere på bruken av spesialundervisning i kommunen. Andel elever med spesialundervisning er betydelig høyere enn i sammenligningsgruppa.

1. INNLEDNING

Gjennomføringen av prosjektet er bestilt av kontrollutvalget i Fauske kommune. Kontrollutvalget ønsker å få vurdert ressursbruken i Fauske-skolene.

Det er kommunen selv som har ansvaret for grunnskoleopplæringen i kommunen. Det innebærer at prioriteringen av utdanningen er i betydelig grad overlatt til det lokale selvstyret. Dette kan føre til at tjenestene som barn og elever mottar, kan variere mellom kommuner. For det første kan innholdet og utformingen av tjenestene variere selv om nivået på ressursbruken gir grunnlag for lik kvalitet. For det andre kan kvaliteten på tjenestene variere som følge av ulike prioriteringer og effektivitet. Formålet med denne undersøkelsen er å gi et bilde av ressursbruken i grunnskolene i Fauske.

Ressursbruken i Fauske kommune blir også sammenlignet med det gjennomsnittelige nivået for kommuner i KOSTRA-gruppe 8¹.

I rapporten har vi søkt å belyse dette tema. Vi vil først gjøre rede for de problemstillinger vi har benyttet oss av for å gi svar på dette og anvendt metode som legges til grunn for vår analyse. I rapportens hoveddel redegjør vi for de fakta som legges til grunn i rapporten og analyserer disse med påfølgende konklusjon på grunnlag av det.

Rådmannens kommentar fremgår også av rapporten.

2. FORMÅL, PROBLEMSTILLING OG AVGRENSNINGER

2.1 Formål

Formålet med denne rapporten er å kartlegge og belyse ressursinnsatsen i grunnskolene i Fauske kommune, samt forsøke å finne ut av hva som påvirker eventuelle ulikheter i ressursbruken mellom skoler innad i kommunen. Det vil i tillegg bli gjennomført en sammenligning av ressursbruk med andre sammenlignbare kommuner.

2.2 Problemstilling

Av formålet har vi utledet følgende problemstilling:

1. **Hvordan er ressursbruken til opplæring i grunnskolene i Fauske kommune?
Er ressursbruken på nivå med andre kommuner innen samme KOSTRA – gruppe og på hvilken måte kan ulik ressursbruk forklares?**
2. **Er det variasjoner i nivået på ressursbruk mellom skolene i kommunen?**

¹ KOSTRA er et rapporteringssystem for kommunesektoren, der alle landets kommuner er delt inn i 16 grupper av kommuner med mest mulig like og sammenlignbare forhold.

2.3 Avgrensning

Vi avgrenser undersøkelsen til å omfatte ressursbruk på kommunenivå og på skolenivå. Undersøkelsen er avgrenset til data som fremkommer i KOSTRA og GSI² rapporteringene samt opplysninger som er framkommet i intervju. Faktisk timetall til spesialundervisning er unntatt offentlighet i GSI rapporteringen. Rapporten tar dermed utgangspunkt i andel elever som får spesialundervisning (problemstilling 1). Spørsmålet om ressursbruk til spesialundervisning belyses ikke i forhold til problemstilling 2.

Vurderinger av ressursbruk knyttes ikke til mål- og resultatoppnåelse.

3. METODE OG GJENNOMFØRING

Metode er samlebetegnelsen på de fremgangsmåtene som benyttes for å samle inn data som kan gi svar på problemstillingen i en undersøkelse. I arbeidet med denne rapporten er det samlet inn statistikkmateriale og gjennomført intervju.

Rapporten er en sammenlignende studie der kommunens ressursinnsats på grunnskoleområdet sammenlignes med sammenlignbare kommuner (KOSTRA-gruppe 8), og skoler internt i kommunen sammenlignes innbyrdes. Rapporten er derfor ikke en forvaltningsrevisjon der fakta vurderes opp mot fastsatte revisjonskriterier. I KOSTRA-materialet inngår også tall for Nordland, uten at det er ment å være relevant som sammenligningsgrunnlag.

Statistikdata for vurdering av kommunen i forhold til andre kommuner (problemstilling 1) er hentet fra KOSTRA. Data i forhold til vurderinger av skoler internt i kommunen (problemstilling 2) er fra Grunnskolens informasjonssystem (GIS).

Det er i tillegg gjennomført intervju med skolefaglig rådgiver og enhetsledere ved Vestmyra, Finneid og Kosmo skole.

For å gi en mest mulig korrekt sammenligning, er alle kronebeløp i problemstilling 1, regnet om til 2006 priser.

² Grunnskolens informasjonssystem (GSI) er et åpent rapporteringssystem for opplysninger og statistikk om grunnskoler i Norge.

4. FAKTA OG VURDERINGER

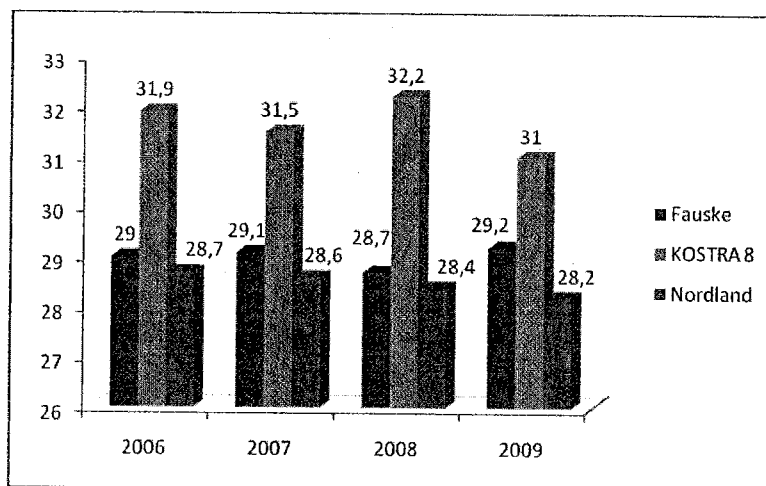
4.1 Hvordan er ressursbruken til opplæring i grunnskolene i Fauske kommune? Er ressursbruken på nivå med andre kommuner innen samme KOSTRA – gruppe og på hvilken måte kan ulik ressursbruk forklares?

4.1.1 Fakta

I vurderingene i denne problemstillingen legges det til grunn data for årene 2006-2009. Inndelingen nedenfor tar utgangspunkt i KOSTRA-materialets egen inndeling i: Prioritering, Dekningsgrader og Produktivitet. Alle kronebeløp er regnet om til 2006-tall. SSB sin forklaring av den enkelte figur/variabel følger i vedlegg 2, s33.

Prioritering

Figur 1 - Netto driftsutgifter grunnskole i prosent av samlede netto driftsutgifter: figuren viser at Fauske kommune har hatt et nivå på driftsutgiftene til grunnskole, som har vært opptil 3,5% under snittet i sammenligningsgruppa.

I forhold til denne figuren uttaler skolefaglig rådgiver følgende:

"Vi har nok lagt litt lavt i skolesektoren i Fauske, og når vi kommer lengre ut vil vi også se det i forhold til undervisningsmateriell. Jeg mener det har vært stor grad av stillstand ressursmessig (det å ha penger til den daglige driften) fra 1996 og fremover."

Men han viser også til at kommunen i forhold til lærertetthet har høyere kostnader enn sammenligningsgruppa (tall fremgår i forhold til avsnitt Produktivitet lengre ut).

Rektor ved Vestmyra skole gir i forhold til denne tabellen uttrykk for at:

"Jeg er litt overrasket over at figur 1 viser at grunnskolens relative andel av kommunens driftsutgifter viser et så lavt tall. For vi har hele tiden fått høre at vi ligger så høyt kostnadmessig. Jeg føler at det da ikke stemmer med de påstandene som hevdes når det gjelder grunnskolens ressursbruk."

Han kommenterer også videre at den antatt dyre skolestrukturen man har i kommunen med flere små skoler, ikke gjenspeiles i denne figuren.

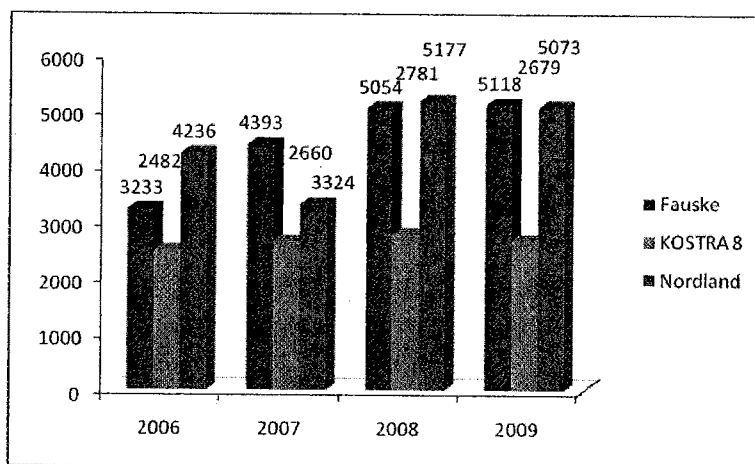
Økonomisjefen i Fauske kommune gir uttrykk for at når Tabell 1 viser et relativt lavt nivå for Fauske, samtidig som at andre tabeller i materialet viser relativt høy ressursbruk, så henger det bl a sammen med at nordnorske kommuner får ekstra tilskudd fra staten.

Tabellen nedenfor viser at Fauske kommune i perioden har hatt en andel av befolkningen i skolepliktig alder, på ca en halv prosent lavere enn sammenligningsgruppa, og at den derfor ikke skiller seg vesentlig fra den.

Andel av befolkningen 6-15 år	2006	2007	2008	2009
Fauske	13,6	13,2	13,1	12,9
KOSTRA 8	14,1	13,9	13,7	13,6
Nordland	13,7	13,5	13,3	13

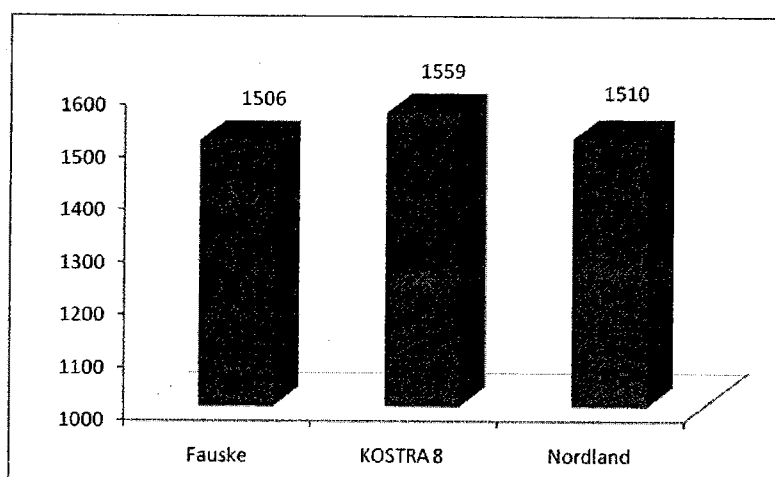
Kilde: KOSTRA

Figur 2 - Netto driftsutgifter til skolefritidsordning, i kroner per innbygger 6-9 år: figuren viser at Fauske kommune sine driftsutgifter til skolefritidsordningen har vært svært mye høyere enn sammenligningsgruppa i perioden.

I følge skolefaglig rådgiver kommer disse tallene noe overraskende, og det er ikke noe man har gjort egne analyser i forhold til. Men han understreker at SFO-tilbudet skal finansieres etter selvkostprinsippet.

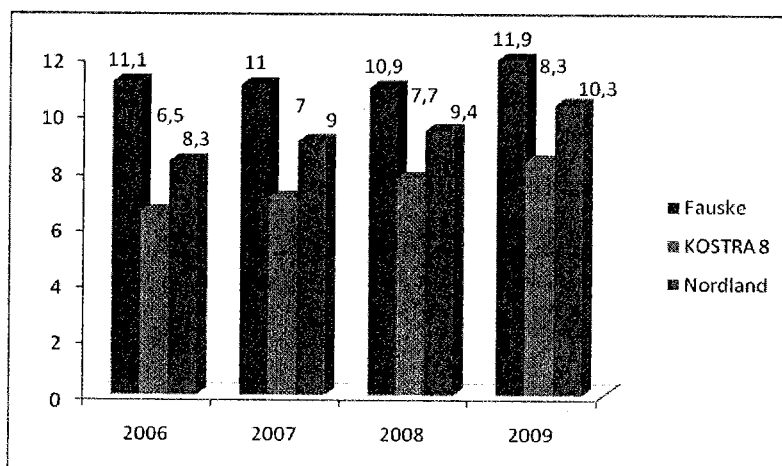
Figur 3 – Brutto investeringsutgifter til grunnskoleopplæring per innbygger (snitt for årene 2006-2009): figuren viser at investeringsutgiftene i Fauske-skolen har vært på nivå med/litt under snittet i sammenligningsgruppa i perioden.

Skolefaglig rådgiver gir uttrykk for at forsinkelser i prosjekter i kommunen i forhold til Sulitjelma og Vestmyra, bidrar til at nivået er lavere enn det ellers ville vært. Dette henger i følge ham sammen med at kommunen har vært ROBEK³-kommune og derfor ikke har kunnet utnytte statlige tilskuddsordninger.

Dekningsgrader

Figur 4 – Andel elever som får spesialundervisning, prosent: figuren viser at andelen med spesialundervisning i Fauske, spesielt i starten av perioden har vært markant høyere enn snittet i sammenligningsgruppa. Dette har jevnet seg noe ut ved en klar økning i gruppa.

I forhold til spesialundervisning gir skolefaglig rådgiver uttrykk for at:

"Vi ligger høyt når det gjelder spesialundervisning, og det er vi klar over. Og for 2010 ligger vi enda høyere (14,42%). Vi har en stigende kurve og det er det også på landsplan. Vi er inne med tidliginnsats. Systeminnsats skal være med å få ned prosenttallet ved å avdekke

³ ROBEK er et register over kommuner og fylkeskommuner som må ha godkjenning fra Kommunal- og regionaldepartementet for å kunne foreta gyldige vedtak om låneopptak eller langsiktige leieavtaler.

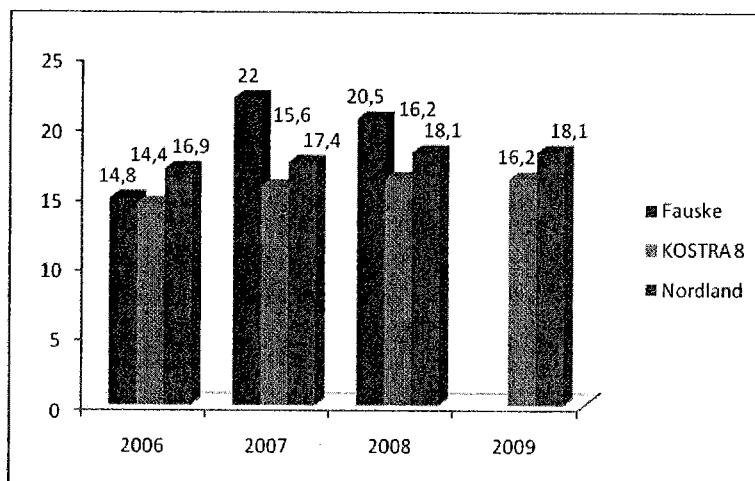
utfordringer på et tidlig tidspunkt. Men det vi ser når vi analyserer tallene, er at ungdomstrinnet ligger for høyt. Det skulle heller vært høyere tall tidlig, og blitt forbedret senere."

Skolefaglig rådgiver gir videre uttrykk for at:

"Tradisjonelt har spesialundervisning dreid seg om lese- og skrivevansker. Men man har nå både i skolen og PPT en større kompetanse til å avdekke ting. Det har bidratt til at kurven har blitt brattere. Og det er en fordel for de det gjelder å få hjelp, men det koster mye. Utfordringen nå er å finne tiltak for å få ned denne prosentten."

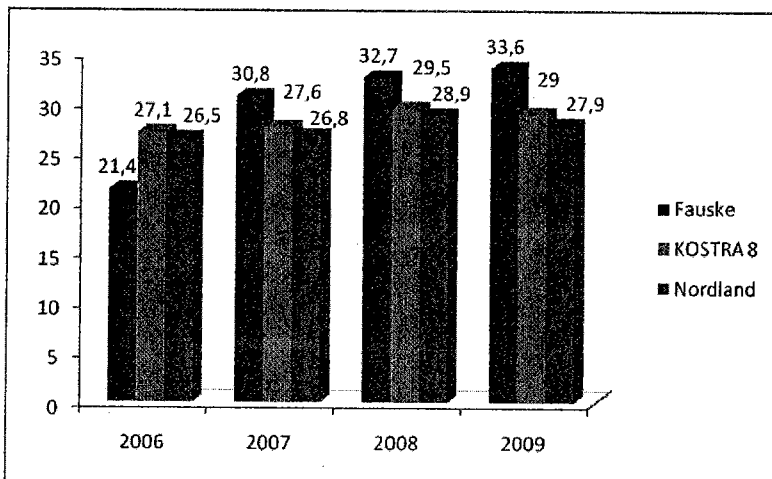
I forhold til ressursfordelingsprosessen (som belyses i problemstilling 2), ga rektor ved Vestmyra skole også uttrykk for at det ved skolene har vært et press i forhold til å utløse ekstra midler ved å få flest mulig elever inn på særskilte tiltak (spesialundervisning).

Figur 5 – Timer spesialundervisning i prosent av antall lækertimer totalt: figuren viser at det relative nivået på timer til spesialundervisning i Fauske kommune økte sterkt fra 2006 og har siden vært på et høyt nivå. Fauske kommune hadde rapportert inn en gal verdi for 2009, tallet er derfor tatt ut.

Rektor ved Vestmyra skole gir uttrykk for at når det gjelder spesialundervisning er det bare noen få elever man tar ut av gruppa og gir et eget undervisningsopplegg. Han mener det er best i forhold til det sosiale læringsaspektet. Han gir videre uttrykk for at det er en oppfatning i personalet om at skolen har for lite stillinger til spesialundervisning.

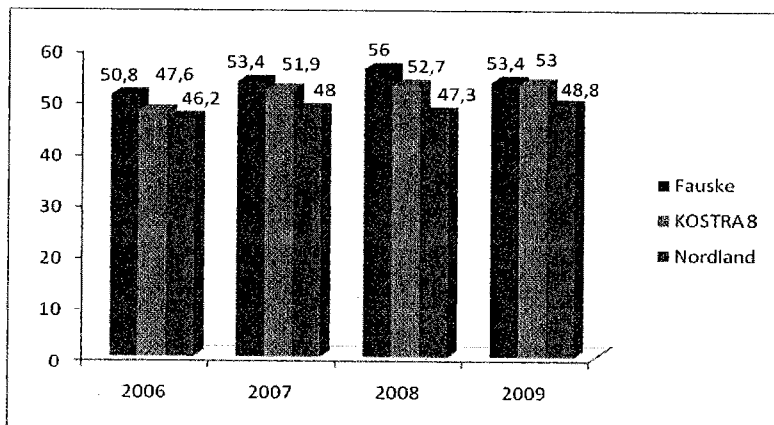
Figur 6 - Andel elever i grunnskolen som får skoleskyss, prosent: figuren viser at andelen elever i Fauske kommune som får skoleskyss, økte sterkt fra 2006 til 2007, for deretter øke svakt.

I følge skolefaglig rådgiver er det flere forhold som bidrar til at det har vært økning i, og er et relativt høyt nivå på skoleskyss i kommunen. Det er fylkeskommunen som betaler skoleskyssen, men det er en del ekstraskyss som finansieres av kommunen. På grunn av at Vestmyra skolesenter ikke ble bygd ut så fort som ventet, ble det fullt der og man måtte frakte elever til andre skoler. Det har gitt mye drosjekjøring, noe man også har hatt i forhold til flyktningeelever. Mottakssenter for flyktningeelever gir også økning i skyss. Det er også en del skyss fra andre deler av kommunen til den private skolen på Kvitblikk. Trafikksfarlig skolevei eksempelvis i forhold til Sulitjelma og Valnesfjord bidrar til økt skoleskyss.

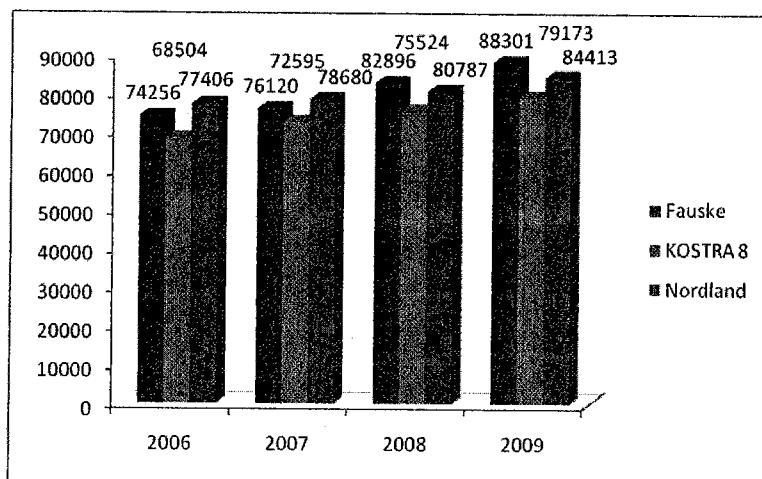
Skolefaglig rådgiver gir videre uttrykk for at det store spranget i skoleskyss fra 2006 til 2007, også henger sammen med at førsteklasingene fikk rett til skyss ved over 2 kilometer skolevei.

Figur 7 – Andel innbyggere 6-9 år i kommunal og privat SFO, prosent: figuren viser at Fauske kommune har hatt en dekning på nivå med sammenligningsgruppa.

Produktivitet

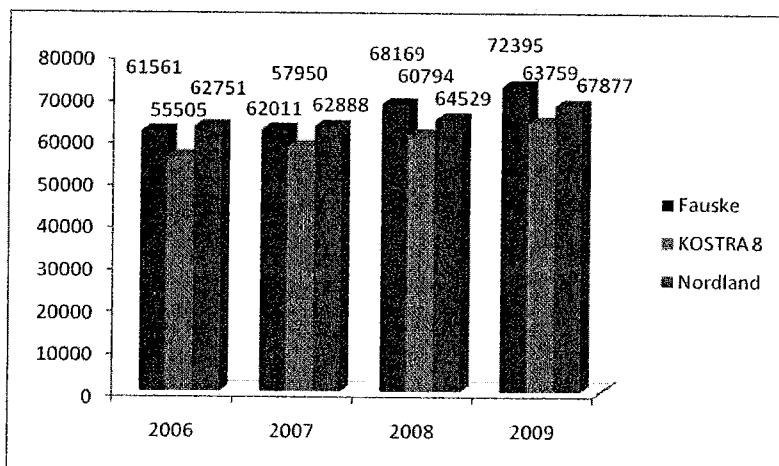
Figur 8 - Korrigerte brutto driftsutgifter til grunnskole, i kroner per elev: figuren viser at nivået på brutto driftsutgifter per elev har vært økende. Kostnadene i Fauske kommune har i hele perioden vært noe høyere enn sammenligningsgruppa, og lå i 2009 nesten 12% over.

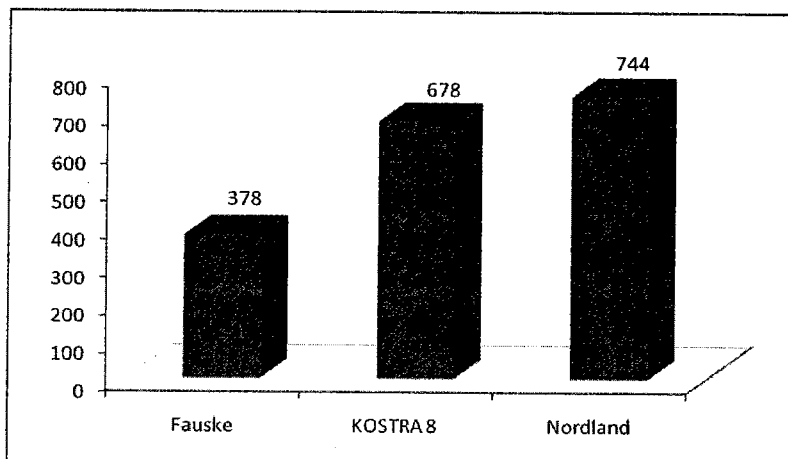
I følge skolefaglig rådgiver er det flere forhold som bidrar til at Fauske kommune ligger høyt i driftsutgifter per elev, sammenlignet med snittet for sammenligningsgruppa. Dette skyldes i følge ham i stor grad høye lønnsutgifter (noe som fremgår av figur 9). Videre peker skolefaglig rådgiver på flere forhold som bidrar til høye kostnader:

- Høyt nivå på spesialundervisning (inntil 2009)
- En tradisjon i Fauske-skolen med dobbeldekning av lærere på ungdomstrinnet
- Kostbar skolestruktur
- Noe mindre gruppestørrelse både på barne- og ungdomstrinnet
- Kommunale skyskostnader i forbindelse med ekstraskyss

Figur 9 - Lønnsutgifter til grunnskole, i kroner per elev: figuren viser at lønnsutgifter til grunnskole per elev i Fauske kommune, har vært noe høyere enn sammenligningsgruppa og lå i 2009 13,5% over gruppa.

Figur 10 - Driftsutgifter til inventar og utstyr, i kroner per elev i grunnskolen (snitt per år for årene 2006-2009, i 2006-priser): figuren viser at Fauske kommune i snitt har hatt et betydelig lavere nivå til dette formålet enn sammenligningsgruppa.

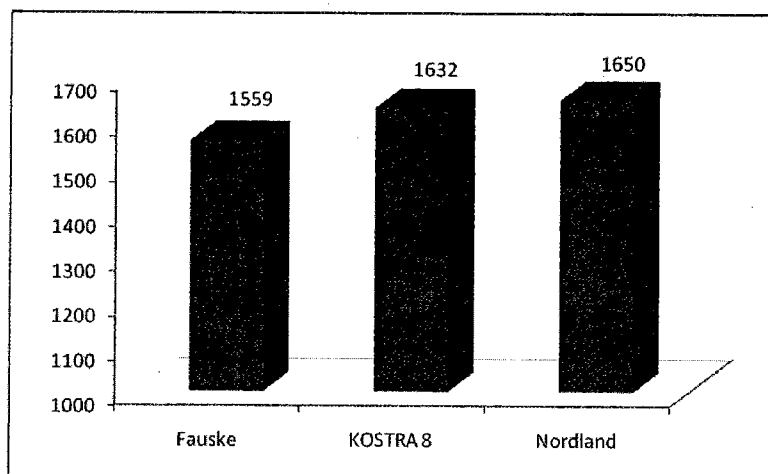

I forhold til dette gir skolefaglig rådgiver uttrykk for følgende:

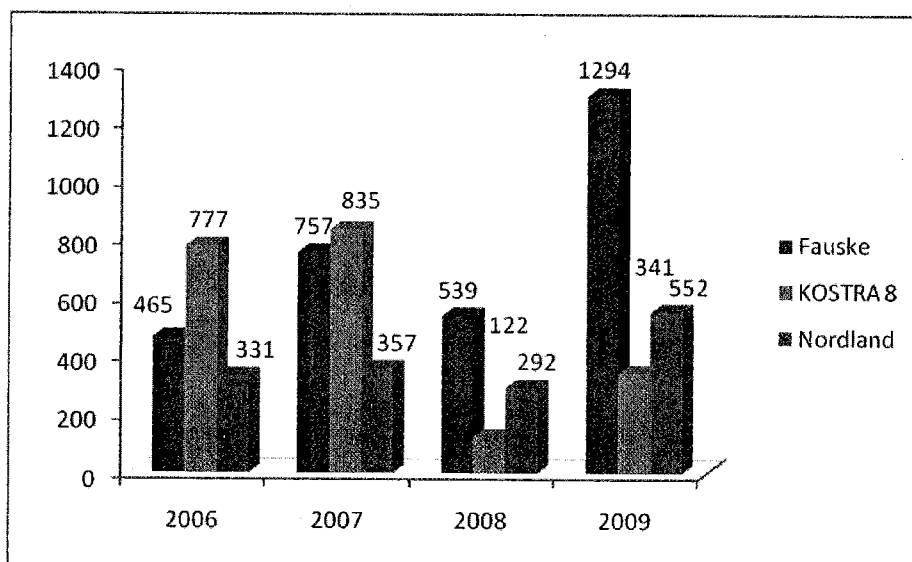
"Når det gjelder driftsutgifter til inventar og utstyr, så har vi lagt alt for lavt. Og det har vi sagt fra om helt fra 1996, da vi begynte å merke dette. Det er veldig krevende å få ting til å gå rundt. Det med inventar og utstyr og undervisningsmateriell, det henger veldig sammen. Men spesielt på inventarsiden, så sliter vi. Vestmyra er helt nedslitt på ungdomstrinnet. Der er nesten ikke bord og stoler. Det gjelder også flere andre skoler som er dårlig utstyrt når det gjelder inventar. Når det gjelder undervisningsmateriell er det litt bedre. Der har man klart å holde seg på et visst nivå. Fra politisk nivå hadde vi inne styrkingstiltak både i 2009 og 2010 budsjettene. For 2010 ligger det 1 million til IKT. Men det er også for å drive et utviklingsarbeid på det området. I 2009 var det kr 600 000,- ekstra til undervisningsmateriell. Så vi har sett samme bildet her. Fagforeningene har vært veldig bekymret for undervisningsmateriell. Vi har mange skoler som burde sett finere ut inventarmessig".

Rektor ved Vestmyra skole mener kommunen har en utpreget nøkternhetskultur som kommer til uttrykk i denne figuren.

Figur 11 - Driftsutgifter til undervisningsmateriell, i kroner per elev i grunnskolen (snitt per år for årene 2006-2009, i 2006-priser): figuren viser at gjennomsnittlig driftsutgift til undervisningsmateriell per elev i Fauske kommune i perioden, har vært noe lavere enn snittet i sammenligningsgruppa.

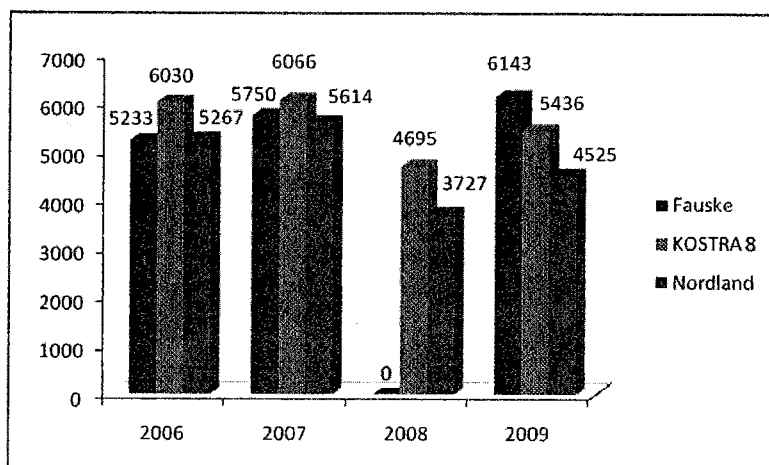
Figur 12 – Leie av lokaler og grunn, i kroner per elev i grunnskolen⁴: Tall før og etter 2008 er ikke direkte sammenlignbare (se fotnote). Figuren viser at leiekostnader for Fauske kommune økte sterkt i 2009.

Skolefaglig rådgiver mener kostnader til ny svømmehall har bidratt til en sterk økning i 2009, samt at stengning av bassenget i 2008 bidro til en reduksjon. Fauske idrettshall brukes også mer noe som gir økte kostnader.

⁴ Indikatoren ble endret fom regnskapsåret 2008, slik at fra da vises de faktiske husleieutgiftene. Tall for tidligere årganger kan også omfatte internhusleie innad i kommunen.

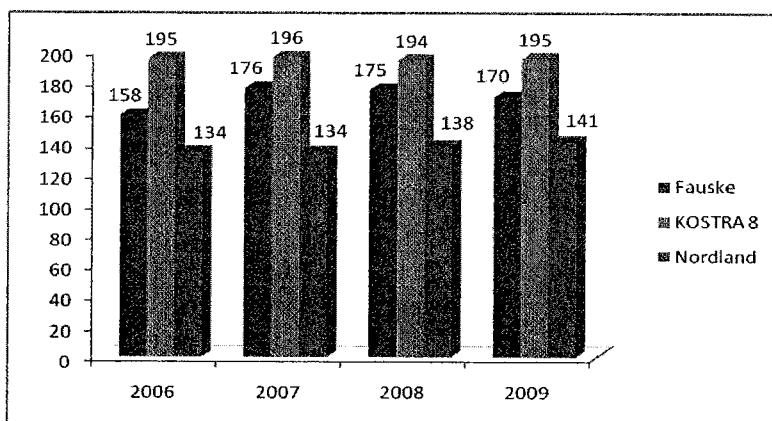
Figur 13 – Driftsutgifter til skoleskyss, i kroner per elev som får skoleskyss: figuren viser at driftsutgifter til skoleskyss har vært økende i perioden for Fauske kommune. For sammenligningsgruppen er de redusert. Data mangler for Fauske i 2008.

Se kommentarer i tilknytning til figur 6, side 11.

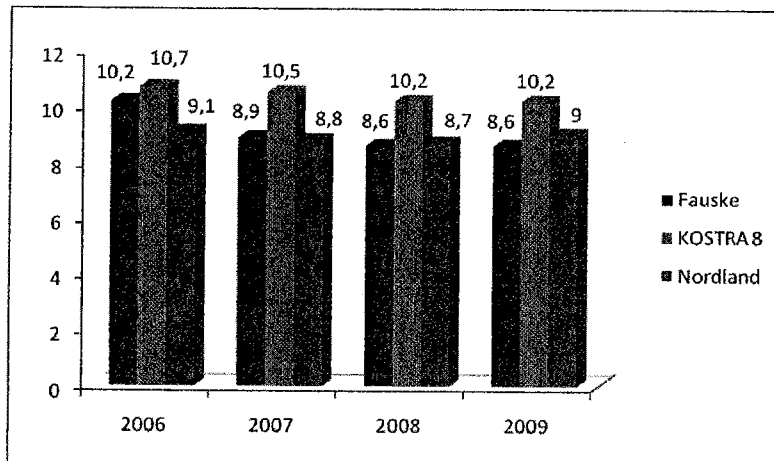
Utdypende tjenesteindikatorer

Figur 14 - Elever per kommunal skole: figuren viser at skolene i Fauske i snitt har hatt noe lavere elevtall enn snittet for sammenligningsgruppa.

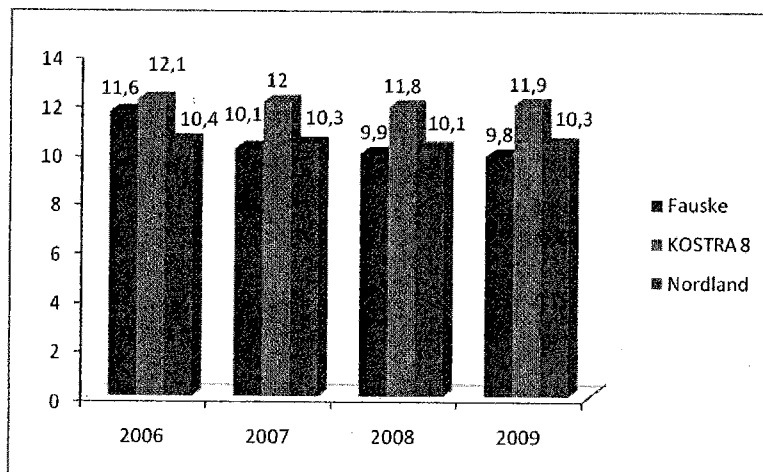

I følge skolefaglig rådgiver har kommunen en kostbar skolestruktur ved at man har flere små skoler. Kommunestyret har prioritert en desentralisert skolestruktur.

Figur 15 - Elever per årsverk⁵: figuren viser at Fauske kommune hadde en økning i personellinnsats fra 2006 til 2007, og at kommunen deretter har hatt en høyere ressursinnsats enn nivået i sammenligningsgruppa.

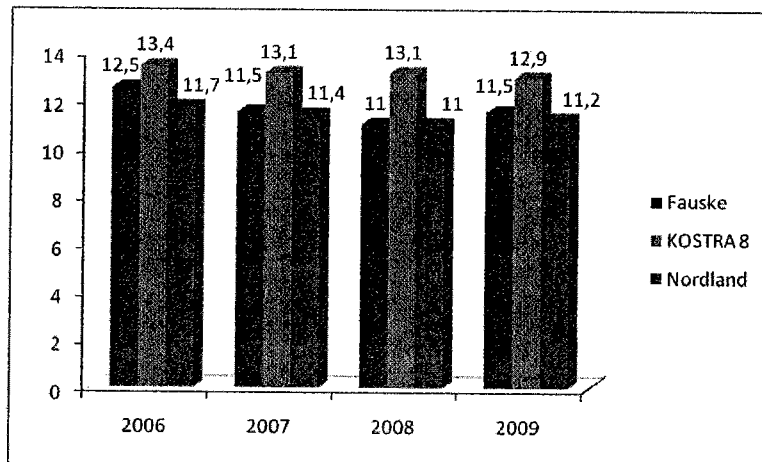

Figur 16 - Herav elever per undervisningsrelatert årsverk: figuren viser at Fauske kommune hadde en økning i personellinnsats fra 2006 til 2007 og at kommunen deretter har hatt en høyere ressursinnsats enn nivået i sammenligningsgruppa.

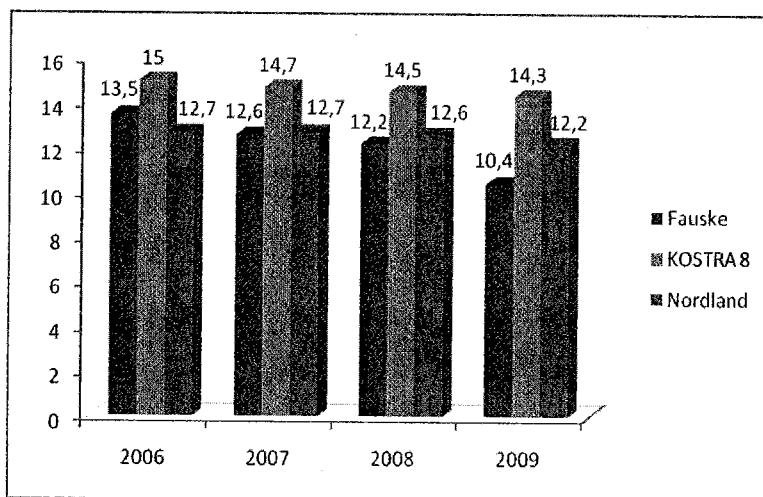

⁵ Grunnet endringer i innrapportering av årsverk utført av undervisningspersonale er det brudd i tidsserien mellom 2007 til 2008 og 2008 til 2009. Disse årgangene er derfor ikke direkte sammenlignbare. Dette gjelder materialet i figur 15 og 16.

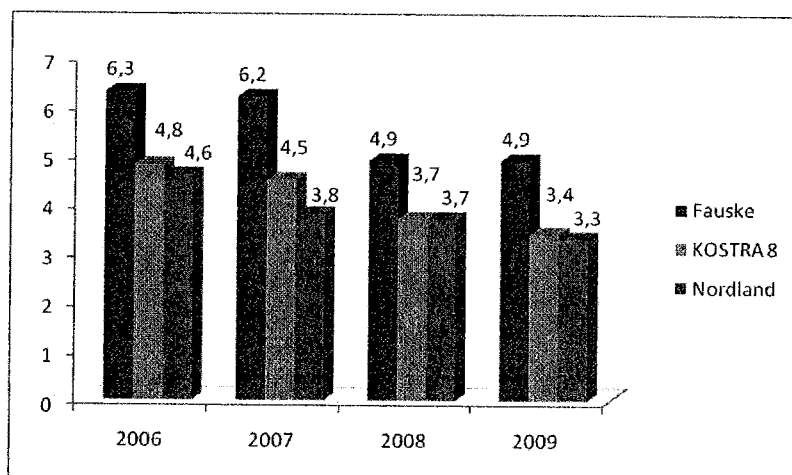
Figur 17 - Gjennomsnittlig gruppestørrelse, 1.til 7.årstrinn: figuren viser at for barneskole-trinnet har Fauske kommune hatt en litt mindre gruppestørrelse enn sammenligningsgruppa.

Figur 18 - Gjennomsnittlig gruppestørrelse, 8.til 10.årstrinn: figuren viser at for ungdoms-trinnet har Fauske kommune hatt en mindre gruppestørrelse enn sammenligningsgruppa, samt at det var et markant fall i 2009.

Figur 19 - Antall elever per datamaskin: figuren viser at både Fauske kommune og sammenligningsgruppa har hatt en forbedring i pc-dekningen i perioden, men at Fauske fortsatt har litt lavere dekning.

Når det gjelder pc-dekning sier skolefaglig rådgiver følgende:

"Kommunestyret har ikke gjort vedtak i forhold til hvor nivået skal ligge. Vi har lagt oss på en linje der ungdomstrinnet skal komme bedre ut i forhold til dekningen enn barnetrinnet. Og det tror jeg er fornuftig."

Han gir videre uttrykk for en bekymring når det gjelder kommunens pc-dekning i forhold til avvikling av eksamen i 10-klasse.

Rektor ved Vestmyra skole gir uttrykk for at:

"Vi har kjøpt inn en masse pc er ved vår skole, så det kan hende vi er nede på 4 elever per pc. Vi har behov for flere pc er samt oppgradering av en del av de gamle. Så vi vil nok ha en stadig investering i forhold til dette".

4.1.2 Vurdering

Prioritering

Materialet (fig 1) viser at i Fauske kommune har andelen på driftsutgifter til grunnskole, vært noe lavere enn snittet i KOSTRA-gruppa (opptil 3,5% mindre). Andelen både for kommunen og gruppa har vært nokså stabil i perioden. Samtidig viser materialet ellers at kommunen har hatt relativt høye driftsutgifter per elev. Etter revisjonens oppfatning henger dette sammen med at kommuner i landsdelen får høyere tilskudd fra staten. Skolesektoren kan finansieres med en lavere andel av totale driftsutgifter. Andel personer i skolepliktig alder er på nivå med sammenligningsgruppa og bidrar ikke til å forklare forskjellene.

Materialet viser også at driftsutgifter til skolefritidsordningen har vært svært mye høyere i Fauske kommune enn i sammenligningsgruppa. Investeringsutgifter til grunnskole i perioden har vært på nivå med gruppa.

Dekningsgrader

Når det gjelder andel elever med spesialundervisning har kommunen i perioden hatt en betydelig høyere andel elever som har fått spesialundervisning. Dette har jevnet seg noe ut ved at nivået i sammenligningsgruppa har økt relativt sterkt frem mot 2009. Selv om andelen elever med spesialundervisning i Fauske var svært mye høyere, var likevel andelen av timer til spesialundervisning totalt, på nivå med sammenligningsgruppa i 2006. Fra 2007 økte andelen spesialundervisningstimer sterkt.

Som vist til av informantene, er det grunn til å tro at økningen i, og det høye nivået for spesialundervisning i Fauske, både kan henge sammen med en økt kompetanse til å avdekke behov, men også et ønske fra den enkelte skole om å utløse flere ressurser.

Andelen elever som får skoleskyss økte sterkt fra 2006 til 2007 og har deretter økt gradvis. I 2006 hadde kommunen betydelig lavere andel skyss enn gruppa. Fra 2007 har kommunen klart høyere andel.

Produktivitet

I forhold til variablene brutto driftsutgifter til grunnskole per elev (fig 8) og lønnsutgifter til grunnskole per elev (fig 9), fremgår det at Fauske kommune har hatt høyere nivå og økning av driftsutgifter enn snittet for sammenligningsgruppa i perioden. I 2009 lå lønnsutgiftene per elev 13,5% høyere enn snittet for gruppa. Etter revisjonens oppfatning henger dette

sammen med en del strukturelle faktorer og tradisjoner i Fauske-skolen, som vist til i faktadelen.

Når det gjelder driftsutgifter til inventar og utstyr viser materialet at Fauske kommune har hatt et svært mye lavere nivå enn snittet i sammenligningsgruppa. I forhold til driftsutgifter til undervisningsmateriell har kommunen hatt et noe lavere nivå enn gruppa.

Materialet viser at kostnader til leie av lokaler og grunn har svingt mye både for Fauske kommune og gruppa.

Utdypende tjenesteindikatorer

Materialet viser at snittet for elevtall per skole økte noe i Fauske fra 2006 til 2007. Ellers har kommunen en litt mindre skolestørrelse enn snittet for sammenligningsgruppa.

I forhold til elever per årsverk og undervisningsrelatert årsverk, fremgår det at etter en økning fra 2006 til 2007, har Fauske kommune hatt en noe høyere årsverkinnsats enn gruppa.

Både for barne- og ungdomstrinnet har Fauske kommune hatt en noe lavere gruppestørrelse enn snittet for gruppa. I 2009 skjedde et markant fall i gruppestørrelse for ungdomstrinnet, noe som gjør at kommunen har klart mindre gruppestørrelse enn sammenligningsgruppa.

Det skjedde en forbedring i pc-dekningen i kommunen fra 2007 til 2008. Kommunen har fortsatt litt lavere dekning enn snittet i gruppa.

Totalvurdering

Materialet kan sies å gi et litt paradoksalt inntrykk ved at grunnskolen i Fauske sin andel av kommunens driftsutgifter, har et relativt lavt nivå, samtidig som kommunen har høyere utgifter per elev enn sammenligningsgruppa.

Totalinntrykket er at kommunen har noe høyere driftsutgifter per elev enn sammenligningsgruppa. Materialet viser at dette har sammenheng med skolestruktur, gruppestørrelser og lærertetthet.

I samme tidsrom har grunnskolen i Fauske hatt et svært lavt nivå på driftsutgifter til inventar og utstyr.

Andelen elever i Fauske som får spesialundervisning er svært høyt, noe som antas å henge sammen med en økt kompetanse til å avdekke behov, men også et ønske fra den enkelte skole om å utløse flere ressurser.

4.2 Er det variasjoner i nivået på ressursbruk mellom skolene i kommunen?

4.2.1 Fakta

Ressursfordeling

Tabellen nedenfor viser at elevtallet i Fauske kommune i treårsperioden fra 2006 til 2009 ble redusert med 76 elever, eller 6 % av elevmassen.

Tabellen viser videre at flere skoler har hatt stor grad av stabilitet i 5-års perioden, og at tilbakegangen knytter seg til Kosmo, Sulitjelma og Vestmyra skole.

	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Erikstad	165	168	169	162	163	165
Finneid	144	158	155	153	150	158
Hauan	97	82	87	81	71	95
Kosmo	21	16	18	17	17	14
Sulitjelma	108	108	97	93	88	75
Valnesfjord	188	190	183	190	197	189
Vestmyra	314	314	322	534	539	493
avd FS	245	252	234			
Totalt	1282	1288	1265	1230	1225	1189

Kilde: utdrag av tall fra GSI.

Tabellene nedenfor viser personellressurser ved de enkelte skoler i Fauske i perioden 2006 til 2009.

Av tabellene går det frem at det er store forskjeller i antall elever per årsverk mellom enkeltskoler. Dette både innbyrdes mellom de enkelte barneskoler og mellom barne- og ungdomsskoler.

Tabellene viser at i forhold til totalt årsverkforbruk var Finneid og Erikstad skoler klart mest effektive ved at de har et høyere antall elever per årsverk. Vestmyra skole som er kommunens desidert største skole, er blant skolene med lavest elevtall per ansatt. Det er bare småskolene Kosmo og Sulitjelma som har høyere årsverktetthet.

I forhold til dette gir rektor ved Vestmyra skole uttrykk for følgende:

"Jeg er i prinsippet enig i at tallene burde vist en stordriftsfordel når det gjelder årsverktetthet for Vestmyra. Vi har en god del barn som er ganske ressurskrevende samt at vi har undervisningen for Røvika ungdomssenter. Jeg er litt usikker på hvor store utslag dette gir".

Han gir videre uttrykk for at han opplever misnøye i personalgruppa på skolen i forhold til bemanningssituasjonen, og at bildet personalet har er et annet enn tallene viser.

I forhold til voksentettheten på Vestmyra, gir skolefaglig rådgiver uttrykk for følgende:

"Det har vært en tradisjon at på ungdomstrinnet har det vært beregnet to lærere per klasse. Det vi kaller dobbeldekning. Det har vært med å øke lærertettheten. Der tror jeg mesteparten av forklaringen ligger. Vi har også hatt de fleste tunge tilfellene på Vestmyra.

Sjansen for å få elever med helsemessig avvik er større der enn i ytterkantene. Det aller siste som slår ut for ungdomstrinnet på Vestmyra, det er at det har vært vertsskole for Røvika. I forhold til det har man gått inn med stryket bemanning. En så stor skole som Vestmyra avler også en del konflikter, noe som også kan utløse behov for styrket bemanning”.

Tallene for Vestmyra skole angående antall elever per årsverk (for 2009), viser den nevnte dobbeltdekningen, og at det har skjedd en styrking av bemanningen på ungdomstrinnet på bekostning av barnetrinnet.

Materialet viser også at en skole har vært nede i under fire elever per lærer og at en skole med 165 elever har hatt samme lederressurs som en skole med 14 elever.

ÅRSVERK (i stillingsprosent)	Barneskoler															
	Kosmo (1-4 tr)				Hauan (1-5 tr)				Finneid (1-7 tr)				Erikstad (1-7 tr)			
	2006	2007	2008	2009	2006	2007	2008	2009	2006	2007	2008	2009	2006	2007	2008	2009
ANTALLELEVER	18	17	17	14	87	81	71	95	155	153	150	158	169	162	163	165
ÅRSVERK ADM/PED LEDEROPPGAVER	65	100	65	69	100	65	65	65	100	127	150	100	100	100	100	65
ÅRSVERK TIL UV-PERS	200	260	475	251	692	725	744	991	1230	1405	1097	1167	1320	1361	1350	1415
ÅRSV TIL UV-PERS ANNET ENN UNDERV	0	0	0	25	0	5	39	59	4	34	22	118	0	0	1	20
ANDRE ÅRSVERK (assist, bibliot. mm)	0	0	60	20	200	241	190	160	225	223	175	215	230	340	380	265
Sum leder årsv + årsv uv-personale + andre oppg uv-pers + andre årsv	265	360	600	365	992	1031	1038	1275	1559	1789	1444	1600	1650	1801	1830	1665
Antall elever per årsv uv-pers	9	6,5	3,6	5,6	12,6	11,2	9,5	9,6	12,6	10,9	13,7	13,5	12,8	11,9	12,1	11,7
Antall elever per totalt årsv	6,8	4,7	2,8	3,8	8,8	7,9	6,8	7,5	9,9	8,6	10,4	9,9	10,2	9,0	8,9	9,9

Kilde: utdrag av tall fra GSI.

ÅRSVERK (i stillingsprosent)	Barne- og ungdomsskoler											
	Sulitjelma (1-10 tr)				Valnesfjord (1-10 tr)				Vestmyra (1-10 tr)			
	2006	2007	2008	2009	2006	2007	2008	2009	2006	2007	2008	2009
ANTALL ELEVER	97	93	88	75	183	190	197	189	556	534	539	493
1-7. årstrinn	67	60	52	44	122	129	132	127	234	234	230	212
8-10. årstrinn	30	33	36	31	61	61	65	62	322	300	309	281
ÅRSVERK ADM/PED LEDEROPPGAVER	95	95	95	100	200	150	150	150	441	300	330	360
ÅRSVERK TIL UV-PERS	1073	1156	1227	1292	1517	1768	1872	1809	4849	5450	5580	5200
1-7. årstrinn	663	702	689	764	976	1157	1225	1145	1857	3270	2030	1618
8-10. årstrinn	410	454	538	528	541	611	647	664	2992	2180	3550	3582
ÅRSV TIL UV-PERS ANNET ENN UNDERV	5	17	100	82	13	35	156	169	147	70	155	591
ANDRE ÅRSVERK (assist, bibliot. mm)	313	346	375	323	245	324	370	185	843	893	983	1019
Sum leder årsv + årsv uv-personale + andre oppg uv-pers + andre årsv	1486	1614	1797	1797	1975	2277	2548	2313	6280	6713	7048	7170
Antall elever per årsv uv-pers, 1-7. tr	10,1	8,5	7,5	5,8	12,5	11,1	10,8	11,1	12,6	7,2	11,3	13,1
Antall elever per årsv uv-pers, 8-10. tr	7,3	7,2	6,7	5,9	11,3	10,0	10,1	9,3	10,8	13,8	8,7	7,8
Antall elever per totalt årsv	6,5	5,8	4,9	4,2	9,3	8,3	7,7	8,2	8,9	8,0	7,6	6,9

Kilde: utdrag av tall fra GSI.

Tabellen nedenfor viser at i forhold til antall datamaskiner per elev, er det et nokså jevnt nivå, bortsett fra Hauan skole som har 2-3 ganger så mange elever per maskin som de andre skolene.

IKT-ressurser 2009	Kosmo	Hauan	Finneid	Erikstad	Sulitjelma	Valnesfj.	Vestmyra
Antall datamaskiner til elever	5	10	45	33	18	38	94
Antall elever per datamaskin	2,8	9,5	3,5	5	4,2	5	5,2
Antall datamaskiner til lærere	4	12	20	15	13	22	67
Antall lærere per datamaskin	0,6	0,8	0,6	0,9	1	0,8	0,8

Kilde: utdrag av tall fra GSI.

Ressursfordelingsprosessen

Skolelederne gir uttrykk for at det gjennomføres prosesser i forbindelse med fastsetting av skolenes budsjett, og at disse gir mulighet for medvirkning og innspill. Rektor ved Finneid skole gir uttrykk for at:

"Vi har absolutt medvirkning og mulighet til å argumentere i ressursfordelingsprosesser. Om vi alltid blir hørt er en annen sak. Vi vet jo at vi stort sett har ei ramme vi skal forholde oss til. I forhold til ressursfordelingen er det en god del ren matematikk hvor modeller angir hva vi skal få. I tillegg er det slik at tunge tilfeller i forhold til spesialundervisning også vil medføre økte midler".

Skolefaglig rådgiver gir uttrykk for at rektorene gjennomfører prosesser på sin skole, og at opplegget blir sjekket ut i forhold til de plasstillitsvalgte. Han sier videre at det ikke pleier å være stor uenighet "i det store bildet", men at det kan være uenighet i forhold til en del lokale forhold.

Rektor ved Vestmyra skole gir uttrykk for at han er kritisk til hvordan fordelingen av ressurser foregår:

"Jeg har ikke hatt noe sans for hvordan den har vært foretatt. Jeg har påpekt at det er en egen motor i dette som driver spesialundervisning opp. Det har blitt litt om å få flest mulig inn på særskilte vilkår. Og det har grunnressurstenkningen lidd under. Så jeg hilser velkommen en ny måte å tenke omkring dette på. Vi får en ny modell fremover. Jeg mener ikke de demografiske svingningene som kan forventes fremover, forsvarer de ressursene vi bruker på å lage modeller for ressursfordeling. Jeg er mer tilhenger av å få avklart ressursnivået per elev, og så sørge for å drive en god skole med en organisasjon man kan utvikle over tid.

Jeg ønsker å ha ei ramme og styre innenfor den, men internt her er det et press i forhold til å utløse ekstramidler fra kommunen. Men nå er det understreket fra rådmannen at man skal finne løsninger innenfor den rammen man har fått".

4.2.2 Vurdering

Ressursfordeling

Materialet viser at det er betydelige forskjeller i ressursbruk i forhold til personellressurser mellom skolene i Fauske. Som ventet har spesielt de to minste enhetene høyt årsverkbruk per elev. I den undersøkte perioden har det for de tre barne- og ungdomsskolene samt to av barneskolene vært økning i årsverkforbruk per elev. For to av barneskolene har nivået vært stabilt. For Sulitjelma skole har økningen i årsverkforbruk sammenheng med at elevtallet er redusert med nesten en fjerdedel i perioden (2006-2009).

Materialet viser også at en skole med 14 elever har like høy pedagogisk/administrativ lederressurs som en skole på 165 elever. Dette bidrar i noen grad til å forklare effektivitetsforskjeller mellom skoler.

Rektor ved Vestmyra skole gir uttrykk for at skolen har en del spesielle utfordringer som bidrar til å øke forbruket av personellressurser. Revisjonen har ikke gått nærmere inn i forhold til å vurdere detaljene i dette. I utgangspunktet bør man etter revisjonens oppfatning kunne forvente en klar stordriftsfordel for en skole på Vestmyra sin størrelse. Barnetrinnet her har en årsverkutnyttelse på nivå med den mest effektive barneskolen, mens ungdomstrinnet har relativt høy ressursbruk.

Som det går fram av materialet i problemstilling 1, har Fauske kommune en litt lavere pc dekning per elev enn kostragruppa kommunen tilhører. Av figuren om IKT-ressurser ovenfor, fremgår det at spesielt en av skolene har en dårligere pc dekning enn de andre.

Ressursfordelingsprosessen

Etter revisjonens oppfatning har kommunen en praksis som legger opp til og gir mulighet for dialog og innspill fra skolelederne i budsjettprosessen. Rektorene revisjonen har snakket med gir uttrykk for det. Skolefaglig rådgiver understreker også at det gjennomføres prosesser på den enkelte skole, med involvering av de plasstillitsvalgte.

Rektor ved Vestmyra skole viser til signaler fra rådmannen om at løsninger skal finnes innenfor den ordinære rammen, men at det likevel har "blitt litt om å få flest mulig inn på særskilte vikår". Etter revisjonens oppfatning kan det store omfanget av spesialundervisning i Fauske kommune (som vist til i problemstilling 1) bidra til å understøtte denne oppfatningen.

5. KONKLUSJON

Vi har i denne undersøkelsen sett på to problemstillinger i forhold til å belyse ressursinnsatsen i grunnskolen i Fauske kommune:

- 1. Hvordan er ressursbruken til opplæring i grunnskolene i Fauske kommune og er ressursbruken på nivå med andre kommuner innen samme KOSTRA – gruppe og på hvilken måte kan ulik ressursbruk forklares?**

Prioritering

Materialet (fig 1) viser at i Fauske kommune har andelen på driftsutgifter til grunnskole, vært noe lavere enn snittet i KOSTRA-gruppa (opptil 3,5% mindre). Andelen både for kommunen og gruppa har vært nokså stabil i perioden. Samtidig viser materialet ellers at kommunen har hatt relativt høye driftsutgifter per elev. Etter revisjonens oppfatning henger dette sammen med at kommuner i landsdelen får høyere tilskudd fra staten. Skolesektoren kan finansieres med en lavere andel av totale driftsutgifter. Andel personer i skolepliktig alder er på nivå med sammenligningsgruppa og bidrar ikke til å forklare forskjellene.

Materialet viser også at driftsutgifter til skolefritidsordningen har vært svært mye høyere i Fauske kommune enn i sammenligningsgruppa. Investeringsutgifter til grunnskole i perioden har vært på nivå med gruppa.

Dekningsgrader

Når det gjelder andel elever med spesialundervisning har kommunen i perioden hatt en betydelig høyere andel elever som har fått spesialundervisning. Dette har jevnet seg noe ut ved at nivået i sammenligningsgruppa har økt relativt sterkt frem mot 2009. Selv om andelen elever med spesialundervisning i Fauske var svært mye høyere, var likevel andelen av timer til spesialundervisning totalt, på nivå med sammenligningsgruppa i 2006. Fra 2007 økte andelen spesialundervisningstimer sterkt.

Som vist til av informantene, er det grunn til å tro at økningen i, og det høye nivået for spesialundervisning i Fauske, både kan henge sammen med en økt kompetanse til å avdekke behov, men også et ønske fra den enkelte skole om å utløse flere ressurser.

Produktivitet

I forhold til variablene brutto driftsutgifter til grunnskole per elev (fig 8) og lønnsutgifter til grunnskole per elev (fig 9), fremgår det at Fauske kommune har hatt høyere nivå og økning av driftsutgifter enn snittet for sammenligningsgruppa i perioden. I 2009 lå lønnsutgiftene per elev 13,5% høyere enn snittet for gruppa. Etter revisjonens oppfatning henger dette sammen med en del strukturelle faktorer og tradisjoner i Fauske-skolen, som vist til i faktadelen.

Når det gjelder driftsutgifter til inventar og utstyr viser materialet at Fauske kommune har hatt et svært mye lavere nivå enn snittet i sammenligningsgruppa. I forhold til driftsutgifter til undervisningsmaterieell har kommunen hatt et noe lavere nivå enn gruppa.

Utdypende tjenesteindikatorer

Materialet viser at snittet for elevtall per skole økte noe i Fauske fra 2006 til 2007. Ellers har kommunen en litt mindre skolestørrelse enn snittet for sammenligningsgruppa.

I forhold til elever per årsverk og undervisningsrelatert årsverk, fremgår det at etter en økning fra 2006 til 2007, har Fauske kommune hatt en noe høyere årsverkinnsats enn gruppa.

Både for barne- og ungdomstrinnet har Fauske kommune hatt en noe lavere gruppestørrelse enn snittet for gruppa. I 2009 skjedde et markant fall i gruppestørrelse for ungdomstrinnet, noe som gjør at kommunen har klart mindre gruppestørrelse enn sammenligningsgruppa.

Det skjedde en forbedring i pc-dekningen i kommunen fra 2007 til 2008. Kommunen har fortsatt litt lavere dekning enn snittet i gruppa.

Totalvurdering

Materialet kan sies å gi et litt paradoksalt inntrykk ved at grunnskolen i Fauske sin andel av kommunens driftsutgifter, har et relativt lavt nivå, samtidig som kommunen har høyere utgifter per elev enn sammenligningsgruppa.

Totalinntrykket er at kommunen har noe høyere driftsutgifter per elev enn sammenligningsgruppa. Materialet viser at dette har sammenheng med skolestruktur, gruppestørrelser og lærertetthet.

I samme tidsrom har grunnskolen i Fauske hatt et svært lavt nivå på driftsutgifter til inventar og utstyr.

Andelen elever i Fauske som får spesialundervisning er svært høyt, noe som antas å henge sammen med en økt kompetanse til å avdekke behov, men også et ønske fra den enkelte skole om å utløse flere ressurser.

2. Er det variasjoner i nivået på ressursbruk mellom skolene i kommunen?

Ressursfordeling

Materialet viser at det er betydelige forskjeller i ressursbruk i forhold til personellressurser mellom skolene i Fauske. Som ventet har spesielt de to minste enhetene høyt årsverkbruk per elev. I den undersøkte perioden har det for de tre barne- og ungdomsskolene samt en av barneskolene vært en økning i årsverkforbruk per elev. For tre av barneskolene har nivået vært stabilt. For Sulitjelma skole har økningen i årsverkforbruk sammenheng med at elevtallet er redusert med nesten en fjerdedel i perioden (2006-2009).

Materialet viser også at en skole med 14 elever har like høy pedagogisk/administrativ lederressurs som en skole på 165 elever. Dette bidrar i noen grad til å forklare effektivitetsforskjeller mellom skoler.

Som rektor ved Vestmyra skole gir uttrykk for, har skolen en del spesielle utfordringer som bidrar til å øke forbruket av personellressurser. I utgangspunktet burde man etter revisjonens oppfatning kunne forvente en viss stordriftsfordel for en skole på Vestmyra sin størrelse. Revisjonen har ikke gått nærmere inn i detaljene i forhold til å vurdere om nivået på ressursbruken samsvarer med de spesielle utfordringene ved skolen.

Som det går fram av materialet i problemstilling 1, har Fauske kommune en litt lavere pc dekning per elev enn kostragruppa kommunen tilhører. Av figuren om IKT- ressurser ovenfor, fremgår det at spesielt en av skolene har en dårligere pc dekning enn de andre.

Ressursfordelingsprosessen

Etter revisjonens oppfatning har kommunen en praksis som legger opp til og gir mulighet for dialog og innspill fra skolelederne i budsjettprosessen. Rektorene revisjonen har snakket med gir uttrykk for det. Skolefaglig rådgiver understreker også at det gjennomføres prosesser på den enkelte skole, med involvering av de plasstillitsvalgte.

Rektor ved Vestmyra skole viser til signaler fra rådmannen om at løsninger skal finnes innenfor den ordinære rammen, men at det likevel har *"blitt litt om å få flest mulig inn på særskilte vikår"*. Etter revisjonens oppfatning kan det store omfanget av spesialundervisning i Fauske kommune (som vist til i problemstilling 1) bidra til å understøtte denne oppfatningen.

6. ANBEFALING

Etter revisjonens oppfatning kan det være grunn til å se nærmere på bruken av spesialundervisning i kommunen. Andel elever med spesialundervisning er betydelig høyere enn i sammenligningsgruppa.

7. RÅDMANNENS KOMMENTAR

Rådmannes kommentar til rapporten fremgår som vedlegg 1 på neste side.

I sin kommentar peker rådmannen på utfordringer for skolesektoren fremover, samt på ulike tiltak det arbeides med i forhold til spesialundervisningsområdet.

Slik vi ser det endrer ikke rådmannens kommentarer på rapportens vurderinger og konklusjon.

Vedlegg 1 – Rådmannens kommentar

I forhold til rapporten kommenterer rådmannen følgende:

Rådmannens uttalelse vedrørende - Rapporten ressursbruk ved Fauske-skolene.

Innledning

Fauske kommune finner rapporten svært nyttig i det videre arbeidet med å optimalisere ressursinnsatsen for å skape et best mulig skoletilbud for barn i Fauske kommune. En optimalisering handler i første rekke om å disponere ressursene i og mellom skolene på en systematisk og forutsigbar måte som danner grunnlag for en langsiktig planlegging som skal gi trygghet for et godt pedagogisk tilbud. Rådmannen mener at mengden av ressurser ikke er det eneste som skaper kvalitet i skolen, men at dette må sees i en større sammenheng hvor mengden av ressursene, kvaliteten på ressursene og måten disse organiseres på vil skape helhetlige vilkår for Fauske skolens samlede kvalitet som oppleves av elevene og deres foresatte.

Utfordringer

Fauske kommune står ovenfor store utfordringer og har i forbindelse med endring av den administrative strukturen, som blant annet innebærer etablering av en overordnet skoleenhet (skolesjef), identifisert følgende utfordringer:

- Utvikle og etablere tværfaglige samhandlingsferdigheter mellom skolene og eksternt mot andre relevante aktører
- Etablere vedtatte folkehelse tiltak inn i skolene
- Ressursstyring
- Tilby likt undervisningstilbud i hele kommunen
- Styrking av lese- og skriveopplæringen i klassetrinnene 1 til 4
- Utvikle og etablere prestasjonskultur for skolene
- Karakternivå i skolen
- Generell organisering / ledelse av tilrettelagt undervisning
- Forebygge avbrutt skolegang i samarbeid med videregående skole

Disse utfordringene vil danne kjernen i det fokus som skal ligge til grunn for den nye skoleenheten i den administrative strukturen.

Skolestruktur

Revisjonsrapporten tar hensyn til Kommunens skolestruktur. Rådmannen mener at en av de langsiktige utfordringene kommunen står ovenfor er tendensen til synkende barnetall samlet sett. Spesielt gjelder dette for skolene på Kosmo og i Sulitjelma hvor det er forholdsmessig stor reduksjon på elevtall. Denne utviklingen forventes å fortsette med mindre det gjøres strukturelle endringer på sikt som vil kunne sikre en mer effektiv ressursutnyttelse.

Oppsummering

Rapportens hovedanbefaling er lagt til spesialundervisning. Fauske kommune har gjennom 2010 lagt ned en betydelig innats for å få ned omfanget av ressursinnsatsen til spesialundervisning fra sentralt hold uten at rettighetslever får en dårligere spesialpedagogisk hjelp. Dette vises gjennom:

- Bedre tilrettelagt ressursstyringsmodell – Vestvågøymodellen hvor spesialundervisning har en sentral plass i framtidens ressursfordelingsmodell der både fakta og individuelle skjønn må gjøres og følges opp.

- Bevisstgjøring av enhetslederne (rektorene)
- Færre enkeltvedtak fra skoleeiernivå i siste halvdel av 2010.
- Utredning av satsningsområde: "Tidlig innsats". Rutiner og beskrivelser med forventninger for barnehage/skole som skal til politisk behandling.
- Det er startet et arbeid gjennom arbeidsgruppe for å etablere det digitale klasserommet noe som vil forsterke tilbudet for elever med spesialpedagogiske behov. Både budsjett og økonomisk rammeplan tar høyde for dette.
- Det synes å være en svak økning i medisinske saker som utløser ressursbehov ifm spesialundervisning. Disse er ikke utskilt i Kostra og GSI, men er registrert som spesialundervisning. Denne gruppen vurderes på sikt å samles sentralt for å gi et helhetlig og mer tilrettelagt tilbud som i større grad er situasjonstilpasset. Dette er til beste for eleven, de pårørende og de ansatte som skal yte tjenestetilbud.

Rapporten avdekker flere viktige områder innenfor ressursstyring som rådmannen fortsatt ikke har adressert tilstrekkelig. Det er klare forventninger til at ny administrativ struktur, gjennom etablering av ny skoleenhet, vil gi oss mulighet til å arbeide målrettet med alle de læringspunkter som revisjonsrapporten fokuserer.

Per Gunnar Pedersen
Rådmann
Fauske kommune

Vedlegg 2 – Forklaringer av figurer

Figur 1

Netto driftsutgifter grunnskoleopplæring (202, 214, 215, 222, 223) i prosent av samlede netto driftsutg

Indikatoren viser kommunens netto driftsutgifter til grunnskolesektoren (funksjon 202 "Grunnskole", funksjon 214 "Spesialskolene", funksjon 215 "Skolefritidsordning", funksjon 222 "Skolelokaler" og funksjon 223 "Skoleskyss" i prosent av kommunens samlede netto driftsutgifter. Indikatoren sier således noe om kommunens prioritering av denne sektoren (bruken av ubundne midler) i forhold til andre sektorer.

Netto driftsutgifter (f 202, 214, 215, 222, 223) i prosent av samlede netto driftsutgifter = (Netto driftsutgifter til funksjon 202 + 214 + 215 + 222 + 223) / (Kommunens samlede netto driftsutgifter) * 100

Teller = Netto driftsutgifter (kontoklasse 1, artene (010-480) + 590 - artene (600-895) - art 728, funksjonene 202, 214, 215, 222 og 223. Data er hentet fra kommuneregnskapet i 1000 kr

Nevner = Kommunens samlede netto driftsutgifter (kontoklasse 1, artene (010-480) + 590 - artene (600-895) - art 728, alle tjenestefunksjoner.

Data er hentet fra kommuneregnskapet i 1000 kr

Figur 2

Netto driftsutgifter til skolefritidsordning (215), per innbygger 6-9 år

Indikatoren viser driftskostnader til skolefritidsordningen (funksjon 215) per innbygger i målgruppen 6-9 år, etter at tilskudd fra staten og ev. andre direkte inntekter er trukket fra. De resterende utgiftene må dekkes av kommunens skatteinntekter, rammeoverføringer fra staten mv., og indikatoren viser dermed også prioritering av kommunens frie (ubundne) inntekter.

Netto driftsutgifter til skolefritidsordningen (f 215) pr. innbygger 6-9 år = (Netto driftsutgifter til skolefritidsordning)/(Antall innbyggere 6-9 år)*1000

Teller = Netto driftsutgifter (kontoklasse 1, artene (010-480)+ 590 - artene (600-895) - art 728), funksjon 215.

Data er hentet fra kommuneregnskapet i 1000 kr.

Nevner = Antall innbyggere 6-9 år per 31.12. rapporteringsåret.

Data er hentet fra SSBs befolkningsstatistikk.

Utgifter til SFO-lokaler føres på funksjon 222 ("Skolelokaler"), med unntak av tilfeller der SFO er lokalisert til barnehage. Utgifter kommer da fram på funksjon 221 ("Førskolelokaler og skyss"). Kommunens lovpålagte tilbud om skolefritidsordning (opplæringsloven §13-7) gjelder elever fra 1. til 4. klasse (6-9 år), men eldre elever kan også ha et tilbud i SFO.

Figur 3

Brutto investeringsutgifter til grunnskoleopplæring (202, 214, 215, 222, 223), per innbygger

Indikatoren viser brutto investeringsutgifter for grunnskolesektoren (funksjonene 202 "Grunnskole", 213 "Voksenopplæring", 214 "Spesialskolene", 215 "Skolefritids tilbud", 222 "Skolelokaler og skyss" og 223 "Skoleskyss" per innbygger. Indikatoren viser prioritering av nybygging, større utviklingstiltak og andre investeringer på dette området.

Brutto investeringsutgifter (f202, 213, 214, 215, 222, 223) pr. innbygger = (Brutto investeringsutgifter til funksjon 202,213,214,215,222,223)/(Folkemengde i alt)*1000

Teller = Brutto investeringsutgifter (kontoklasse 0, artene (010-500) - 690 - 790), funksjonene 202,213,214,215,222,383.

Data er hentet fra kommuneregnskapet i 1000 kr.

Nevner = Innbyggere i kommunen per 31.12. rapporteringsåret.
Data er hentet fra SSBs befolkningsstatistikk.

Figur 4

Andel elever i grunnskolen som får spesialundervisning, prosent

Indikatoren viser andelen elever i grunnskolen som får spesialundervisning.

Antall elever som får spesialundervisning i forhold til alle elever i vanlig grunnskole, prosent = (Antall elever som får spesialundervisning) / (Antall elever i vanlige grunnskoler) *100.

Teller = Antall elever som får spesialundervisning.
Data er hentet fra Grunnskolens informasjonssystem (GSI)

Nevner = Antall elever i kommunale grunnskoler.
Data er hentet fra Grunnskolens informasjonssystem (GSI)

Elever som har mangelfullt utbytte av den ordinære opplæringen har rett til spesialundervisning (§ 5-1 i opplæringsloven). Spesialundervisning krever et enkeltvedtak etter forvaltningsloven. For elever som får spesialundervisning, skal det utarbeides individuell opplæringsplan. (Slik undervisning kan gis i vanlig klasse i vanlig skole, i egne skoler eller spesialklasser, eller i medisinske og sosiale institusjoner m.m. Denne indikatoren fanger opp spesialundervisning som gis i vanlige grunnskoler.)

Figur 5

Timer spesialundervisning i prosent av antall lærertimer totalt

Indikatoren viser timer spesialundervisning i forhold til samlet antall lærertimer i grunnskolen, og sier noe om bruken av denne type styrkingstimer utenom grunnressursen til undervisning.

(“Årstimer til spesialundervisning”)/ (“Lærertimer totalt, barnetrinn”)+ (“Lærertimer totalt, ungdomstrinn”)*100

Teller=Årstimer til spesialundervisning, hentet fra GSI.
Nevner=Lærertimer totalt, i grunnskolen, hentet fra GSI.

Figur 6

Andel elever i grunnskolen som får skoleskyss, prosent

Indikatoren viser andelen grunnskoleelever som får skoleskyss, uavhengig av hvem som betaler for skyssen (kommunen eller fylkeskommunen). Den viser dermed elevenes tilbud om skoleskyss.

Antall elever som får skoleskyss i forhold til alle elever i vanlige grunnskoler, prosent = (Antall elever som får skoleskyss)/(Antall elever i vanlige grunnskoler)*100

Teller = Antall elever som får skoleskyss.
Data er hentet fra Grunnskolens informasjonssystem (GSI).

Nevner = Antall elever i vanlige grunnskoler.
Data er hentet fra Grunnskolens informasjonssystem (GSI).

I følge opplæringslovens § 7-1 har grunnskoleelever som bor mer enn 4 km (2 km for 1.-klassingene) fra skolen, eller som har farlig skolevei, rett til gratis skyss.

Figur 7

Andel innbyggere 6-9 år i kommunal og privat SFO, prosent

Indikatoren viser andelen elever i 1.-4. klasse (6-9 år) som har et skolefritidstilbud, uavhengig av om det skjer i kommunal eller privat regi.

Antall elever i kommunal og privat SFO i forhold til antall innbyggere 6-9 år, prosent = (Antall elever i

kommunal og privat SFO)/(Antall innbyggere 6- 9 år)*100

Teller = Antall elever i kommunal og privat SFO.
Data er hentet fra Grunnskolens informasjonssystem (GSI)

Nevner = Antall innbyggere 6- 9 år per 31.12. rapporteringsåret.
Data er hentet fra SSBs befolkningsstatistikk

Skolefritidsordningen er etablert for å gi omsorg og tilsyn for småskolebarn (1.- 4. klassetrinn) før og etter den obligatoriske skoletiden. Skolefritidstilbudet er organisert på skolen eller i andre lokaler. (Organisering av SFO-tilbudet er ulikt fra kommune til kommune.)

Figur 8

Korrigerte brutto driftsutgifter til grunnskole (202, 222, 223), per elev

Indikatoren viser driftsutgifter til kommunens egen tjenesteproduksjon av undervisning i grunnskolen (funksjon 202) skolelokaler (funksjon 222) og skoleskyss (funksjon 223) pluss avskrivninger minus dobbeltføringer i kommuneregnskapet som skyldes viderefordeling av utgifter/ internkjøp osv., per elev. Den viser kommunens egen tjenesteproduksjon av grunnskoleundervisning + skolelokaler/skyss, per bruker.

Korrigerte brutto driftsutgifter til grunnskole (f 202, 222, 223), per elev = (Korrigerte brutto driftsutgifter til grunnskole)/(Antall elever i kommunale grunnskoler, vektet)
Teller = Korrigerte brutto driftsutgifter (kontoklasse 1, artene [(010-290)+429 +590-(690,710,729,790)], funksjon 202, 222, 223
Data er hentet fra kommuneregnskapet i 1000 kr

Nevner = Antall elever i kommunale grunnskoler
Data er hentet fra Grunnskolens informasjonssystem (GSI).

Pga. at elevtallet er registrert per 01.10. for skoleåret, er elevtallet i indikatoren justert til å samsvare med regnskapsåret i forholdet 7/12 for elevtallet i fjor og 5/12 for elevtallet i år.

Figur 9

Lønnsutgifter til grunnskole (202, 222, 223), per elev

Indikatoren viser lønnsutgifter til grunnskole, per elev. (Funksjon 202, 222 og 223 , artene 010-099 - art 710.) Indikerer arbeidsproduktiviteten, målt ved lønnsutgiftene per enhet.

Lønnsutgifter per elev = (Lønnsutgifter til grunnskole)/(Antall elever i kommunale grunnskoler, vektet)*1000
Teller = Lønnsutgifter til funksjon 202, 222, 223 (Artene 010-099) - art 710 for funksjon 202 "Grunnskole" funksjon 222 "Skolelokaler" og funksjon 223 "Skoleskyss")
Data er hentet fra kommuneregnskapet i 1000 kr

Nevner = Antall elever i vanlige grunnskoler
Data er hentet fra Grunnskolens informasjonssystem (GSI)

Pga. at elevtallet er registrert per 01.10. for skoleåret, er elevtallet i indikatoren justert til å samsvare med regnskapsåret i forholdet 7/12 for elevtallet i fjor og 5/12 for elevtallet i år.

Figur 10

Driftsutgifter til inventar og utstyr (202), per elev i grunnskolen

Indikatoren viser driftsutgifter til inventar og utstyr i grunnskolen (funksjon 202, art 200 "Inventar og utstyr"), per elev.

Driftsutgifter til inventar og utstyr, per elev i grunnskolen = (Driftsutgifter til inventar og utstyr, grunnskoleundervisning)/(Antall elever i kommunale grunnskoler, vektet)*1000

Teller = Driftsutgifter til inventar og utstyr (kontoklasse 1, art 200), funksjon 202
Data er hentet fra kommuneregnskapet i 1000 kr

Nevner = Antall elever i kommunale grunnskoler
Data er hentet fra Grunnskolens informasjonssystem (GSI).

Art 200 "inventar og utstyr" inneholder bl.a: kjøp, leie eller leasing av inventar og utstyr. Mediautstyr, redskaper, kontorinventar, pc og utstyr til pc, verktøy, instrumenter, bøker til folkebibliotek, musikk og videokassetter, kjøkkenutstyr.

Pga. at elevtallet er registrert per 01.10. for skoleåret, er elevtallet i indikatoren justert til å samsvare med regnskapsåret i forholdet 7/12 for elevtallet i fjor og 5/12 for elevtallet i år.

Figur 11

Driftsutgifter til undervisningsmaterieell (202), per elev i grunnskolen

Indikatoren viser driftsutgifter til undervisningsmaterieell (funksjon 202 "Grunnskole", art 105 "Undervisningsmaterieell"), per grunnskoleelev.

Driftsutgifter til undervisningsmaterieell, per elev i grunnskolen = (Driftsutgifter til undervisningsmaterieell)/(Antall elever i kommunale grunnskoler, vektet)*1000

Teller = Driftsutgifter til funksjon 202, art 105 "Undervisningsmaterieell"
Data er hentet fra kommuneregnskapet i 1000 kr

Nevner = Antall elever i kommunale grunnskoler
Data er hentet fra Grunnskolens informasjonssystem (GSI)

Art 105 "undervisningsmaterieell" inneholder bl.a: undervisningsmaterieell, arbeidsmaterialer til sløyd og håndarbeid, matvarer til bruk i undervisningen, bøker til skolebibliotek, lek og sysselsettingsmaterieell og materieell til musikkundervisning.

Pga. at elevtallet er registrert per 01.10. for skoleåret, er elevtallet i indikatoren justert til å samsvare med regnskapsåret i indikatoren i forholdet 7/12 for elevtallet i fjor og 5/12 for elevtallet i år.

Figur 12

Leie av lokaler og grunn (222), per elev i grunnskolen

Indikatoren viser leie av lokaler og grunn per elev.

Leie av lokaler og grunn, per elev i grunnskolen =(Leie av lokaler og grunn)/(Antall elever i kommunale grunnskoler, vektet)*1000

Teller = leie av lokaler og grunn er kontoklasse 1, funksjon 222, art 190. Data er hentet fra kommuneregnskapet.

Nevner = Antall elever i kommunale grunnskoler. Data er hentet fra Grunnskolens informasjonssystem (GSI)

Pga. at elevtallet er registrert per 01.10. for skoleåret, er elevtallet i indikatoren justert til å samsvare med regnskapsåret i indikatoren i forholdet 7/12 for elevtallet i fjor og 5/12 for elevtallet i år.

Indikatoren har endret innhold f.o.m. regnskapsåret 2008. F.o.m 2008 vises de faktiske husleieutgiftene ved leie av lokaler og grunn fra eksterne. Tall for tidligere årganger kan også omfatte internhusleie mellom enheter/etater innad i kommunen. Dette kan påvirke tallene slik at indikatoren for de tidligere årene ikke nødvendigvis viser kun ekstern husleie, og heller ikke reell endring i leieforholdene fra et år til annet.

Figur 13

Driftsutgifter til skoleskyss (223), per elev som får skoleskyss

Indikatoren viser kommunale utgifter til skoleskyss (funksjon 223 "Skoleskyss", art 170 "Transport/drift av egne transportmidler") per elev som får skoleskyss.

Driftsutgifter til skoleskyss, per elev som får skoleskyss = (Driftsutgifter til skoleskyss)/(Antall elever som får skoleskyss, vektet)*1000

Teller = Driftsutgifter til skoleskyss (art 170), funksjon 223

Data er hentet fra kommuneregnskapet i 1000 kr

Nevner= Antall elever som får skoleskyss

Data er hentet fra Grunnskolens informasjonssystem (GSI)

I "Antall elever som får skoleskyss" ligger tall for alle elever som får skoleskyss, uavhengig av om kommunen eller fylkeskommunen betaler for det.

Pga. at elevtallet er registrert per 01.10. for skoleåret, er tall for elever som får skoleskyss i indikatoren justert til å samsvare med regnskapsåret i indikatoren i forholdet 7/12 for elevtallet i fjor og 5/12 for elevtallet i år.

Figur 14

Elever per kommunal skole

Indikatoren viser gjennomsnittlig antall elever per kommunal grunnskole (gjennomsnittlig skolestørrelse, målt i elevtall).

Gjennomsnittlig antall elever per kommunal skole = (Antall elever i kommunale/interkommunale grunnskoler)/(Antall kommunale/interkommunale grunnskoler)

Teller = Antall elever i kommunale/interkommunale grunnskoler.
Data er hentet fra Grunnskolens informasjonssystem (GSI).

Nevner = Antall kommunale/interkommunale grunnskoler.
Data er hentet fra Grunnskolens informasjonssystem (GSI).

Figur 15

Elever per årsverk

Indikatoren viser antall elever per årsverk i grunnskolen. Både undervisningspersonale og assistenter er regnet med i denne indikatoren.

Elever per årsverk = (Antall elever i kommunale grunnskoler)/(Antall årsverk undervisningspersonale og assistenter)

Teller = Antall elever i kommunale grunnskoler
Data er hentet fra Grunnskolens informasjonssystem (GSI)

Nevner = Antall årsverk undervisningspersonale og assistenter
Data er hentet fra Grunnskolens informasjonssystem (GSI)

Grunnet endringer i innrapportering av årsverk utført av undervisningspersonale er det brudd i tidsserien mellom 2007 til 2008 og 2008 til 2009. Disse årgangene er derfor ikke direkte sammenlignbare.

Figur 16

Herav elever per undervisningsrelatert årsverk

Indikatoren viser antall elever per lærerårsverk (undervisning). Dvs. at assistenter ikke er regnet med.

Elever per undervisningsrelatert årsverk = (Antall elever i kommunale grunnskoler)/(Antall årsverk undervisningspersonale)

Teller = Antall elever i vanlig grunnskole
Data er hentet fra Grunnskolens informasjonssystem (GSI)

Nevner = Antall årsverk undervisningspersonale
Data er hentet fra Grunnskolens informasjonssystem (GSI)

Grunnet endringer i innrapportering av årsverk utført av undervisningspersonale er det brudd i tidsserien mellom 2007 til 2008 og 2008 til 2009. Disse årgangene er derfor ikke direkte sammenlignbare.

Figur 17

Gjennomsnittlig gruppestørrelse, 1.til 7.årstrinn

Gjennomsnittlig gruppestørrelse (strukturkvalitet)
Indikatoren viser forholdet mellom antall lærere og elever. Lærere er undervisningspersonell med godkjent utdanning. Tolkingsproblemet er knyttet til at det ikke finnes en standard for hva som er nok lærere. Det er ikke gitt at spesielt lavt antall elever per lærer er det beste for undervisningssituasjonen og den enkelte elev.

Figur 18

Gjennomsnittlig gruppestørrelse, 8.til 10.årstrinn

Indikatoren viser beregnet gjennomsnittlig gruppestørrelse ved å se på forholdet elevtimer/lærertimer. (Elevtimer, ungdomstrinn)/(Lærertimer minus morsmål og finsk, ungdomstrinn)

Indikatorerne for undervisningsgruppestørrelse er basert på forholdet mellom elevtimer og lærertimer.

Teller=Elevtimer. Elevtimer er det samlede antall timer elevene har krav på etter den forskriftsfestet fag- og timestfordeling, herunder eventuelle kommunale tillegget til nasjonal norm. Elevtimene beregnes med GSI-data fra ramme A, ved å multiplisere antall elever med timetallet for hvert trinn, og deretter summere opp til kommunenivå

Nevner=Lærertimer. Lærertimer er det samlede antall timer lærerne underviser. Lærertimene beregnes ved å summere opp lærertimer fra ramme B i GSI. Inkluderer alle lærertimer unntatt finsk og mormålsundervisning, dvs. ordinære lærertimer, samt individuelt tildelte timer til spesialundervisning, samisk, tospråklig fagopplæring, norsk som andrespråk og tegnspråk.

Utgangspunktet for indikatorene er at man får et inntrykk av størrelsen på undervisningsgruppene i skolen ved å se på forholdet mellom elevtimer og lærertimer. Selv om antall elever i en gitt undervisningssituasjon vil variere innen for den enkelte skole og det enkelte årstrinn, gir indikatorene et bilde av hvor mange elever som i gjennomsnitt befinner seg i undervisningssituasjonen til den enkelte lærer. Indikatorene er således mer valide som mål på lærertetthet enn den tidligere brukte indikatoren for gjennomsnittlig klassestørrelse.

Indikatoren viser forholdet mellom antall lærere og elever. Lærere er undervisningspersonell med godkjent utdanning. Tolkingsproblemet er knyttet til at det ikke finnes en standard for hva som er nok lærere. Det er ikke gitt at spesielt lavt antall elever per lærer er det beste for undervisningssituasjonen og den enkelte elev.

Figur 19

Antall elever per datamaskin

Indikatoren viser antall elever per datamaskin i grunnskolen.
(Antall elever i kommunale grunnskoler)/(Antall datamaskiner)

Teller = Antall elever i kommunale grunnskoler
Data er hentet fra Grunnskolens informasjonssystem (GSI)

Nevner = Antall datamaskiner med og uten internetttilgang til bruk for elever.
Data er hentet fra Grunnskolens informasjonssystem (GSI)

Antall elever per datamaskin (Strukturkvalitet)
Indikatoren kan si noe om hvilken tilgang elevene har til datamaskiner og gir et bilde av ressursinnsatsen på IKT i kommunen. Indikatoren sier ikke noe om hvordan data brukes i undervisningen eller hvilket ferdighetsnivå elevene har.